
Souhrnná teritoriální informace Pákistán

Zpracováno a aktualizováno zastupitelským úřadem ČR v Islámábádu (Pákistán) ke dni 26.
5. 2020 21. 10. 2020 22:51

Seznam kapitol souhrnné teritoriální informace:

---

1. Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled (s.2)
2. Zahraniční obchod a investice (s.12)
3. Vztahy země s EU (s.20)
4. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR (s.23)
5. Mapa oborových příležitostí - perspektivní položky českého exportu (s.30)
6. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu (s.35)
7. Kontakty (s.42)

1. Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled

Podkapitoly:

- 1.1. Oficiální název státu, složení vlády
- 1.2. Demografické tendence: Počet obyvatel, průměrný roční přírůstek, demografické složení (vč. národnosti, náboženských skupin)
- 1.3. Základní makroekonomické ukazatele za posledních 5 let (nominální HDP/obyv., vývoj objemu HDP, míra inflace, míra nezaměstnanosti). Očekávaný vývoj v teritoriu s akcentem na ekonomickou sféru.
- 1.4. Veřejné finance, státní rozpočet - příjmy, výdaje, saldo za posledních 5 let
- 1.5. Platební bilance (běžný, kapitálový, finanční účet), devizové rezervy (za posledních 5 let), veřejný dluh vůči HDP, zahraniční zadluženost, dluhová služba
- 1.6. Bankovní systém (hlavní banky a pojišťovny)
- 1.7. Daňový systém

1.1 Oficiální název státu, složení vlády

Název státu:

- Pákistánská islámská republika
- Islámí džumhúríja Pákistán (urdsky)
- Islamic Republic of Pakistan (anglicky)

Prezident: Aríf Alví (Arif Alvi)

Složení vlády:

- Imrán Chán (Imran Khan), předseda vlády

Federální ministři	Portfolio
Ghulam Sarwar Khan	sekce letectví
Murad Saeed	komunikace
Pervez Khattak	obrana
Zubaida Jalal (žena)	zbrojní výroba
Makhdoom Khusro Bukhtiar	hospodářství
Shafqat Mahmood	federální vzdělávání, profesní výcvik, národní dědictví a kultura
Makhdoom Shah Mahmood Hussain Qureshi	zahraniční věci
Chaudhary Tariq Bashir Cheema	bydlení a práce
Dr. Shireen M. Mazari (žena)	lidská práva
Muhammad Hammad Azhar	průmysl a výroba

Syed Shibli Faraz	informace a vysílání
Syed Amin Ul Haque	informační technologie a komunikace
Dr. Fehmida Mirza (žena)	koordinace mezi provinciemi
Ijaz Ahmad Shah	vnitro
Ali Amin Khan Gandapur	záležitosti Kašmíru a Gilgitu Baltistánu
Dr. Muhammad Farogh Naseem	právo a spravedlnost
Syed Ali Haider Zaidi	námořní záležitosti
Muhammad Azam Khan Swati	kontrola narkotik
Syed Fakhar Imam	národní potravinová bezpečnost a výzkum
Asad Umer	plánování, rozvoj a zvláštní iniciativy
Omar Ayub Khan	sekce energetiky, sekce ropy
Muhammad Mian Soomro	privatizace
Sheikh Rashid Ahmed	železnice
Noor-Ul-Haq Qadri	náboženské záležitosti a soulad mezi vírami
Fawad Ahmed	věda a technika
Sahibzada Muhammad Mehboob Sultan	státy a pohraniční oblasti
Muhammad Faisal Vawda	vodní zdroje
Statní ministři	Portfolio
Zartaj Gul	změna klimatu
Muhammad Shabbir Ali Qureshi	bydlení a práce
Ali Muhammad	parlamentní záležitosti
Shehryar Afridi	státy a pohraniční oblasti, kontrola narkotik

Poradci	Portfolio
Malik Amin Aslam Khan	změna klimatu, status federálního ministra
Abdul Razak Dawood	obchod a investice, status federálního ministra
Dr. Abdul Hafeez Shaikh	finance a příjmy, status federálního ministra
Dr. Ishrat Hussain	institucionální reformy a úspory, status federálního ministra
Zaheer-ud-din Babar Awan	parlamentní záležitosti, status federálního ministra
Zvláštní pomocníci premiéra	Portfolio
Mirza Shahzad Akbar	odpovědnost a vnitro, status státního ministra
Sardar Yar Muhammad Rind	aktivity spojené s ministerstvy vodních zdrojů, energetiky a ropy v Balúčistánu
Ali Nawaz Awan	záležitosti Správy rozvoje hlavního města
Shahzad Syed Qasim	koordinace marketingu a rozvoje nerostných zdrojů, status státního ministra
Tania S. Aidrus (žena)	digitální Pákistán
Mohammad Shahzad Arbab	sekce státní správy, status federálního ministra
Lt. General (Rtd) Asim Saleem Bajwa	informace a vysílání (čestná funkce)
Dr. Zafar Mirza	národní zdravotnické služby, regulace a koordinace, status státního ministra
Moeed W. Yusuf	sekce národní bezpečnosti a strategické politické plánování, status státního ministra
Sayed Zulfiqar Abbas Bukhari	zahraniční Pákistánci a rozvoj lidských zdrojů, status státního ministra
Nadeem Afzal Gondal	parlamentní koordinace
Nadeem Babar	ropa, status státního ministra
Dr. Sania Nishtar (žena)	sociální ochrana a eliminace chudoby, status federálního ministra
Muhammad Usman Dar	záležitosti mládeže

1.2 Demografické tendence: Počet obyvatel, průměrný roční přírůstek, demografické složení (vč. národnosti, náboženských skupin)

Demografické ukazatele:

- Počet obyvatel: 216,6 mil. (2019; OSN)
- Hustota obyvatelstva: 275 obyvatel/km² (2018; WB)
- Podíl ekonomicky činného obyvatelstva: 75,14 mil. (2019; WB)

- Průměrný přírůstek obyvatelstva: 2.07 % (2020)
- Střední délka života: 69,2 let (muži 67,2 let, ženy 71,3 let)
- Porodnost: 2,74 %
- Kojenecká úmrtnost: 52,3/1 000 porodů
- Míra gramotnosti: 59,1 % (muži 71,1 %, ženy 46,5 %)

Národnostní složení:

- Paňdžábcí 44,7 %
- Paštuni 15,4 %
- Sindhové 14,1 %
- Saraikiové 8,4%
- Hindustánci (muhádžirové) 7,6 %
- Balúčové 3,6 %
- ostatní menšiny 6,3 %

Náboženské složení:

- Islám 96,4 % (z toho sunnitě 85 - 90 %, šiité 10 - 15 %)
- křesťané, hinduisté a ostatní 3 %
- Státní náboženství: islám

1.3 Základní makroekonomické ukazatele za posledních 5 let (nominální HDP/obyv., vývoj objemu HDP, míra inflace, míra nezaměstnanosti). Očekávaný vývoj v teritoriu s akcentem na ekonomickou sféru.

	2015	2016	2017	2018	2019
HDP (miliardy USD)	271,0	283,7	309,6	312,6	282,5
HDP (miliardy PKR)	27 493	29 598	32 519	34 396	38 559
Růst HDP (%)	4,7	5,7	5,2	5,4	3,3
Příjem na hlavu (v USD)	5 015	5 244	5 539	5 838	5 739
míra inflace (%)	3,2	3,7	2,2	6,5	7,3
zemědělství (změna v %)	2,5	-0,2	3,5	3,7	0,8
průmysl (změna v %)	4,8	6,8	5,0	5,0	1,4
služby (změna v %)	4,3	5,7	6,0	5,8	4,7

v %)					
úrokové sazby	8,0	8,0	8,0	7,9	12,4
míra nezaměstnanosti (% p.a.)	5,9	6,2	5,8	6,0	4,1

Zdroj(e): Economist Intelligence Unit; www.sbp.org.pk; www.imf.org

Nosné sektory ekonomiky – podíl na tvorbě HDP (%)	2019
Zemědělství	18,5
Velkoobchod a maloobchod	18,9
Doprava a komunikace	12,9
Výroba	13,0

Zdroj: www.finance.gov.pk

Nosné sektory ekonomiky – tempo růstu (%)	2019
Služby	4,7 %
Průmysl	1,4 %
Zemědělství	0,9 %

Zdroj: www.sbp.org.pk

Nosné sektory výroby - podíl na tvorbě HDP ve výrobě (%)	2019
Textilní průmysl	20,9
Potravinářství	12,4
Petrochemický průmysl	5,5
Metalurgie železa a ocelářství	5,4

Zdroj: www.sbp.org.pk

Nosné sektory průmyslové výroby - tempo růstu (%)	2019
Cukr	-19,9 %
Metalurgie železa a ocelářství	-11,2 %
Automotive - výroba traktorů	-30,6 %
Elektrotechnický průmysl	12,5 %

Poslední dostupná makroekonomická data pákistánské ekonomiky jsou k dispozici ke konci finančního roku 2019 (FY19; od 1. 7. 2018 do 30. 6. 2019). V uvedeném období místní ekonomika vzrostla o 3,3 % HDP a zaznamenala tak zpomalení o 2,1 % oproti předchozímu roku. Nominálně HDP dosáhl 282,5 mld. USD a v hodnotě HDP per capita pákistánská ekonomika dosáhla 5 739 USD na obyvatele což činí o necelých 100 USD méně na hlavu než za předchozí rok (počet obyvatel země se zvýšil o zhruba 8 mil. na 216 mil.).

Sektorový růst ke konci roku 2018 dosáhl těchto hodnot: zemědělství 0,9 %, průmysl 1,4 %, a služby 4,7 %. Na tvorbě HDP se z jednotlivých ekonomických sektorů nejvíce podílí velko- a maloobchod s podílem 18,9 % následovaný zemědělstvím 18,5 %. Z výrobních sektorů je největší textilní průmysl (20,9 % z výrobního sektoru), následovaný potravinářstvím (12,4 %).

Zatímco FY18 vypadal statisticky pro Pákistánskou ekonomiku slibně s vysokým růstem jednotlivých průmyslových sektorů (výroba železa a oceli, automobilový průmysl či výroba elektroniky), FY19 zaznamenala PK ekonomika negativní růst v mnoha odvětvích, kde celkově potravinářský průmysl klesl o 7,2 %, na čemž cukr měl největší dopad s -19,9 %. Výroba železa a oceli spadla o 11,2 % a s tím spojená výroba automobilových vozidel, kde výroba traktorů spadla o 30,6 %.

Poté, co byl automobilový průmysl svědkem růstu o 17,8 % během FY18, v roce 2019 se snížil o 11,8 procenta. Za tento pokles výkonu byla zodpovědná kombinace makroekonomických a průmyslových faktorů. Pokles směnného kurzu vedl k tomu, že zvýšení nákladů na montáže mělo dopad na celkovou cenu pro klientelu. Vyšší úrokové sazby navíc snížily poptávku ze soukromého sektoru. Dobrou zprávou pro ekonomiku je, že z jednotlivých průmyslových sektorů největší nárůst ve sledovaném období zaznamenal sektor výroby elektroniky (12,5 %). Textilní průmysl, na který se pákistánská ekonomika zaměřuje a stát jej poměrně hodně podporuje, klesl o 0,2 %.

Problémy pákistánské ekonomiky na konci roku 2018

V průběhu roku 2018 se pákistánská ekonomika dostala do výrazných problémů, zejména kvůli nevyváženosti platební bilance. Pákistán stál před reálnou hrozbou bankrotu, jelikož jeho devizové rezervy se snižovaly. Problémy vygradovaly ve 4. kvartálu roku 2018 (2. kvartál finančního roku 2019 v Pákistánu), kdy zemi od bankrotu zachránila pomoc ze strany blízkých partnerů především z oblasti Perského zálivu. V důsledku ekonomických problémů ovšem došlo k depreciaci pákistánské rupie, která během roku 2018 ztratila 16 % ze své hodnoty. Dále došlo k vzrůstu inflace na 5-7 %.

Podle očekávání krize zpomalila ekonomiku, která ve FY19 byla svědkem utlumeného růstu o 3,3 % oproti ambicióznímu cíli 6,2 %. V létě 2019 uzavřel Pákistán dohodu s Mezinárodním měnovým fondem (MMF) o výpomoci 6 miliard dolarů, aby podpořil zpomalující ekonomiku.

Vzhledem ke zmíněným problémům začala vláda přijímat nápravná opatření, především pak celní i necelní bariéry pro dovoz výrobků a začaly se podporovat přímé zahraniční investice do pákistánské ekonomiky.

Projekt China - Pakistan Economic Corridor (CPEC)

Projekt CPEC je jedním z projektů Nové hedvábné stezky (čínská Iniciativa pásu a stezky). V rámci tohoto projektu Čína podporuje infrastrukturní projekty v Pákistánu, především pak v oblasti provincií Chajbar Pachtunchvá a Balúčistán. Kromě infrastrukturních projektů jsou podporovány také energetické projekty, především stavba nových zdrojů elektřiny. CPEC je v Pákistánu považován za výrazný faktor rozvoje a Pákistán s ním spojuje svou budoucnost, což je vidět ve sdělovacích prostředcích, kde se projekt CPEC velmi často zmiňuje.

Projekt CPEC má mít dvě fáze. V rámci první fáze, která byla oznámena v roce 2015, se stavěla především pákistánská infrastruktura včetně energetických projektů. Do této fáze byly zapojeny pouze pákistánské nebo čínské společnosti.

Současná druhá fáze je charakterizována jako socio-ekonomická a jejím úkolem je především vybudování socio-ekonomické základny v Pákistánu (tedy zejména zvyšování zaměstnanosti, rozvoj vzdělávání). Záměrem je získat investice zahraničních společností, rozšiřovat výrobu a zajistit transfer znalostí a technologií, což by mělo pomoci populaci. Druhá fáze CPEC má být otevřena pro všechny země světa.

Remittance pákistánské diaspory v zahraničí

Remittance pákistánské diaspory (finanční prostředky, které do země zasílají Pákistánci pracující v zahraničí) dosáhly rekordního maxima ve FY19 a činily 21,8 mld. USD (2018 19,6 mld. USD). Nejvíce pákistánská diaspora posílá peníze domů ze Saúdské Arábie (5,0 mld. USD), Spojených arabských emirátů (4,6 mld. USD) a z Velké Británie a z USA (obě země po 3,4 mld. USD).

Za účelem zabezpečit trvalý přísun finančních prostředků do místní ekonomiky se již v r. 2012 vláda Pákistánu rozhodla dále „zatraktivnit“ emigraci svých občanů do zahraničí přijetím tzv. „*Pakistan Remittance Initiative*“, což je vládní nařízení, podle kterého všechny remittance zasílané zahraničními Pákistánci zpátky do země jsou osvobozeny od bankovních poplatků a nepodléhají v Pákistánu zdanění.

Remittance jsou důležitých faktorem pro hospodaření Pákistánu, jelikož mu umožňují především krýt dovozy ze zahraničí, na které není schopná vydělat jeho ekonomika. Diaspora významně financuje soukromou spotřebu v zemi, potažmo výběr daní, které tvoří esenciální část příjmové strany státního rozpočtu. Bez remitencí zasílaných pákistánskými pracovníky ze zahraničí by Pákistán velice rychle směřoval k finančnímu bankrotu. Proto je podpora pákistánské diaspory důležitým politickým hlediskem většiny vlád.

1.4 Veřejné finance, státní rozpočet - příjmy, výdaje, saldo za posledních 5 let

v % HDP	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20*
Příjmy	15,3	15,5	15,2	14,5	16,7
Výdaje	19,9	21,3	21,8	21,7	23,8
Saldo	-4,6	-5,8	-6,6	-7,2	-7,1

Zdroj: http://www.finance.gov.pk/budget/Budget_in_Brief_2019_20.pdf

*V aktuálním roce jako plán rozpočtu

Fiskální rok v Pákistánu trvá od 1.7. běžného roku do 30.6. budoucího roku. Poslední známa data pákistánskému rozpočtu jsou na fiskální rok 2020, který končí k 30. červnu 2020. Nový rozpočet na fiskální rok 2021 nebyl doposud zveřejněn (naplánováno na 12. června 2020).

Čisté příjmy pákistánskému rozpočtu za období 2019–2020 byly odhadnuty na necelých 3,5 biliónů rupií (21,8 mld. USD), což znamená nárůst o 12,8 % oproti odhadům rozpočtu na rok 2018–19, zatímco výdaje jsou plánovány na 8,2 biliónů rupií (51,3 mld. USD).

Největší položkou státního rozpočtu jsou výdaje na správu dluhu 2,89 biliónů rupií (18 mld. USD). Druhou nejvyšší položkou jsou výdaje na obranu ve výši 1,15 biliónů rupií (7,16 mld. USD).

Na příjmech se nejvíce podílí daně, které představují v podstatě jediný významný zdroj příjmů státu, pomíneme-li půjčky ze zahraničí. Z hlediska daní se nejvíce na rozpočtu podílí daň z příjmu a sales tax (obdobu daně z přidané hodnoty), přičemž každá samostatně představuje přibližně příjem ve výši cca 2,1 biliónů rupií (13,1 mld. USD).

Externí zdroje jsou plánovány ve výši 3 biliónů rupií (18,7 mld. USD). V důsledku ekonomické krize byla země nucena požádat o pomoc od svých partnerů a blízkých zemí, především v Perském zálivu. Veřejně bylo deklarováno, že půjčky pro Pákistán by měly činit 12 mld. USD., ovšem jejich forma nebyla blíže specifikována a může jít například o odložené platby za dodanou ropu. Země také jedná s MMF o poskytnutí dalších půjček v důsledku negativního vývoje platební bilance země a krize způsobené pandemií koronaviru.

1.5 Platební bilance (běžný, kapitálový, finanční účet), devizové rezervy (za posledních 5 let), veřejný dluh vůči HDP, zahraniční zadluženost, dluhová služba

v mil. USD	2015	2016	2017	2018	2019
běžný účet (bilance)	-2 709	-4 867	-12 621	-19 897	-13 508
kapitálový účet	375	273	375	376	253
platební bilance - běžný a kapitálový účet	-2 334	-4 594	-12 246	-19 521	-13 255
devizové rezervy*	18 699	23 099	21 403	16 384	14 481
veřejný dluh vůči HDP v %	63	68	67	73	84,8

*) součet rezerv držených státní bankou (SBP) a bankami

Zdroj: <http://www.sbp.org.pk/ecodata/forex.pdf>,

<https://www.sbp.org.pk/reports/annual/arFY19/Chapter-06.pdf>, http://www.finance.gov.pk/publications/DPS_2019_2020.pdf

Pákistán má vysoký podíl veřejného dluhu, který má tendenci růst. Země je dlouhodobě závislá na dovozech ze zahraničí, jelikož není schopná pokrýt poptávku obyvatelstva z vlastní výroby. Aby Pákistán mohl nevyrovnanou bilanci běžného účtu financovat, je závislý na remitencích pákistánské diaspory v zahraničí. Tyto remitence pokrývají pákistánskou spotřebu, kterou není schopen zajistit stát vlastními silami. Země je zadlužená jak u svých partnerů (Čína, země Perského zálivu), tak také u mezinárodních organizací (MMF, Světová banka, Asijská rozvojová banka).

Bilance běžného účtu se prohlubuje především v posledních letech, přičemž je ze značné míry ovlivněna dovozy především z Číny. V roce 2018, zejména v druhé polovině roku (první polovina finančního roku 2019) došlo k výraznému poklesu devizových rezerv, které vedly k reálné hrozbě bankrotu Pákistánu. Země se bankrotu vyhnula především díky podpoře od svých partnerů ze zemí Perského zálivu a posléze i díky půjčce od MMF. Výdaje na údržbu veřejného dluhu představují výraznou část pákistánského rozpočtu (32 % všech výdajů).

1.6 Bankovní systém (hlavní banky a pojišťovny)

Pákistánský bankovní systém je z většiny privatizovaný, skládající se z

- komerčních bank
- zahraničních bank
- islámských bank
- rozvojových finančních institucí a
- mikrofinančních ústavů (bank).

Neúplný přehled finančních institucí lze najít zde: <https://www.sbp.org.pk/ecib/members.htm>

Ze zahraničních bank jsou nejvýznamnější Standard Chartered Bank, Deutsche Bank A.G. (pouze pro korporátní klientelu), Citibank N.A. (pouze pro korporátní klientelu), a poté banky z Číny Industrial and Commercial Bank of China Limited, a Bank of China Limited a japonská MUFG Bank Limited.

Z pákistánských bank jsou nejvýznamnější Allied Bank of Pakistan, Askari Commercial Bank Ltd., Agricultural Development of Pakistan a Bank Al-Habib, Ltd.

Na trhu pojišťoven funguje mnoho subjektů, některé z nich jsou navázány například na bankovní instituce. Jejich výběr je závislý především na účelu pojištění.

1.7 Daňový systém

Pákistánský daňový systém tvoří daně:

- přímé - daň z příjmu
- nepřímé - clo, centrální spotřební daň, daň z obratu, kolkovné a daň z nemovitosti, která se vztahuje ke komerčním transakcím.

V Pákistánu jsou daně považovány za federální odvody. Federální vláda reguluje všechny přímé daně a nepřímé daně jako clo, centrální spotřební daň a daň z obratu. Provinční vlády však také vybírají daně - příjmy z půdy, daň ze zemědělského příjmu, daň z nemovitostí a další místní daně včetně místní daně z obratu.

Následující tabulka znázorňuje přehled hlavních daní a jejich sazeb:

Přímé daně*:	
bankovní společnosti	35 %
veřejné společnosti	30 %
soukromé společnosti	30 %
malé společnosti	25 %
daň z příjmu fyzických osob	0 % až 180 000 PKR + 15 % z částky nad 48 mil. PKR

Nepřímé daně:	
Srážkové daně (withholding tax)	
- z úroku z cenných papírů	10 %
- ze zisku či z debetu na bankovních účtech/fin. splátkách	10 %
- z poplatků za technické služby	15 % z hrubého poplatku
- z tantiém (royalty)	15 % z hrubé tantiémy
- z dividend	15–20 %
- z úroků	20 %
Daň z prodeje	
- dodávky a dovoz zboží	17 %
- služby	13–16 % (dle provincie)
Daň z obratu	1,25 %

* Přímé daně placené společnostmi mají být postupně od roku 2019 do roku 2023 snižovány o jedno procento - v případě běžných společností z původních 30 % v roce 2018 až na 25 % v roce 2023, v případě malých společností z 25 % v roce 2018 na 20 % v roce 2023.

Další podrobnější informace je možno nalézt na webu [Federal Bureau of Revenue](http://www.fbr.gov.pk).

2. Zahraniční obchod a investice

Podkapitoly:

- 2.1. Obchodní bilance za posledních 5 let – vývoz, dovoz, saldo
- 2.2. Teritoriální struktura – postavení v (k) EU
- 2.3. Komoditní struktura
- 2.4. Zóny volného obchodu (VT parky, investiční zóny)
- 2.5. Investice - přímé zahraniční investice v teritoriu (odvětvová a teritoriální struktura)
- 2.6. Investice - podmínky vstupu zahraničního kapitálu (omezení, pobídky pro investory)

2.1 Obchodní bilance za posledních 5 let – vývoz, dovoz, saldo

v mld. USD	2015	2016	2017	2018	2019
vývoz	23,9	22,0	21,9	23,2	23,0
dovoz	46,0	41,3	48,5	60,8	54,8
saldo	-22,1	-19,3	-26,6	-37,6	-31,8

Zdroj: www.nbp.com.pk, <http://www.sbp.org.pk>, http://www.finance.gov.pk/Supplement_2018_19.pdf

Poslední dostupné údaje o bilanci zahraničního obchodu jsou k dispozici ke konci finančního roku 2019. Objem exportu v tomto období dosáhl 23 mld. USD a snížil se o 1 % oproti roku 2018. Z teritoriálního hlediska nejdůležitějšími exportními destinacemi pro pákistánské zboží je EU (27,7 % veškerých pákistánských exportů), USA (17,2 %) a Čína (8,6 %).

Z členských zemí EU jsou nejdůležitějšími exportními destinacemi pro pákistánské zboží Německo (6 %), Španělsko (4 %) a Itálie (3%).

Z komoditního hlediska je pákistánský export absolutně závislý na textilním zboží a zemědělských produktech, které dohromady představují 78 % všech exportů. V roce 2019 byly nejvíce exportovány bavlna, kůže a rýže, které činí více než dvě třetiny veškerého exportu.

Zatímco export je víceméně ustálený, na druhé straně zahraničně-obchodního spektra přitom objem importu výrazně klesl a snížilo se tím negativní saldo bilance. Import v roce 2019 dosáhl objemu 54,8 mld. USD a snížil se o zhruba 10 % oproti roku 2018. S klesající globální poptávkou, slabším spotřebitelským sentimentem mezi hlavními ekonomikami, obchodním napětím a různými opatřeními na stabilizaci domácího hospodářství se očekává další pokles dovozu.

Z teritoriálního hlediska Pákistán nejvíce nakupuje zboží v Číně (24 % všech importů), Spojených arabských emirátech (14 %) a USA, Indonésii a Saúdské Arábii (po 5 %). Z členských zemí EU Pákistán nejvíce nakupuje zboží v Německu (2,0 %). Z komoditního hlediska Pákistán nejvíce dováží ropu a ropné produkty (19,7 % všech dovozů), suroviny (16,5 %) a strojírenské výrobky (11,3 %). Objem zahraničního obchodu za r. 2019, se kvůli klesajícímu importu snížil o 13,5 % a nominálně dosáhl 64,1 mld. USD. Deficit obchodní bilance se v r. 2019 snížil o 7,3 %.

Vláda Pákistánu v reakci na zvyšující se obchodní deficit země zavedla v r. 2017 nové dovozní clo na 36 produktů a zvýšila

jeho výši až o 50 % u 240 položek (např. prací přípravky, plastové výrobky, pneumatiky, součásti klimatizací, laky a cigaretové papírky a automobily; z potravin došlo ke značnému navýšení cla především u syrovátky, strouhaného a taveného sýru, čerstvého i sušeného ovoce, pšenice, cukru, kaka, brambor, zeleniny, džusů, kečupu apod. Další produkty, které byly zasaženy, jsou kosmetické přípravky, keramika, elektronika a sportovní produkty.). Tato opatření platila i v roce 2018, přičemž vláda se import snaží aktuálně omezovat skrze netarifní bariéry. Současná vláda se silně zaměřuje na zvýšení vývozu a v této oblasti přijala různé iniciativy, co se týče úpravy směnného kurzu a zpřísnění měnové politiky.

2.2 Teritoriální struktura – postavení v (k) EU

Teritoriální struktura pákistánského vývozu k 31.03.2020

Vývoz celkem /FOB/	USD (mld.)	Podíl (%)
USA	3,1	17
Čína	1,3	7
Velká Británie	1,3	7
Spojené arabské emiráty	1,2	6,5
Německo	1,0	5,5

Teritoriální struktura pákistánského dovozu k 29.02.2020

Dovoz celkem /CIF/	USD (mil.)	Podíl (%)
Čína	6,3	21,2
Spojené arabské emiráty	4,8	16,2
Singapur	1,5	5
USA	1,5	5
Saúdská Arábie	1,0	3,4

Zdroj: [State Bank of Pakistan](http://www.statebankofpakistan.gov.pk)

Z teritoriálního hlediska nejdůležitějšími exportními destinacemi pro pákistánské zboží jsou USA, Čína a Velká Británie. V případě, že by se zohlednila EU jako celek, byla by největším partnerem Pákistánu s podílem 26,2 % a 4,8 mld. USD vývozu. Z členských zemí EU nejdůležitějšími exportními destinacemi pro pákistánské zboží jsou Německo a Nizozemsko.

Z teritoriálního hlediska Pákistán nejvíce nakupuje zboží v Číně, ve Spojených arabských emirátech a v Singapuru. V

případě, že by se zohlednila EU jako celek, obsadila by třetí místo s 9 % a 2,7 mld. USD. Z členských zemí EU Pákistán nejvíce nakupuje zboží v Německu (2,2 % ze všech importů a 0,65 mld. USD) a v Nizozemsku (1,7 % a 0,5 mld. USD).

2.3 Komoditní struktura

Komoditní struktura pákistánského vývozu k 29.02.2020

Vývoz celkem /FOB/	USD (mld.)	Podíl (%)
Textilní výrobky	9,1	55,5
Potraviny a nápoje	3,1	19,1
Chemické produkty	0,7	4,3
Kůže a výrobky z kůže	0,6	3,7
Ropa a ropné produkty	0,3	1,8

Komoditní struktura pákistánského dovozu k 29.02.2020

Dovoz celkem /CIF/	USD (mil.)	Podíl (%)
Ropa a ropné produkty	7,1	23,9
Chemikálie a hnojiva	4,8	16,2
Strojírenské výrobky	4,4	14,8
Potraviny a nápoje	3,0	10,1
Textilní polotovary	2,2	7,4

Zdroj: [State Bank of Pakistan](#)

Z komoditního hlediska je pákistánský export absolutně závislý na textilním zboží a zemědělských produktech. Tyto produkty, pokud se připočítají ještě další kategorie, jako je kožedělná výroba a další složky zemědělské a potravinářské produkce, představují celkem 78 % všech exportů.

Z komoditního hlediska Pákistán nejvíce dováží ropu a ropné produkty, chemikálie a hnojiva, a strojírenské výrobky. Pákistán je importní ekonomikou, která není schopná pokrýt své vlastní potřeby a je na dovozu závislá, zejména v případě strojů a speciálních komodit.

2.4 Zóny volného obchodu (VT parky, investiční zóny)

Od roku 1980 existuje Export Processing Zone Authority. Krátce po jejím zřízení vznikla první zóna v Karáči (Karachi Export Processing Zone), v roce 1997 byla otevřena Sialkot Export Processing Zone. V souvislosti s projektem China - Pakistan Economic Corridor (CPEC) se budují speciální ekonomické zóny. K otevření první speciální ekonomické zóny by mělo dojít v druhé polovině roku 2020 v provincii Chajbár Pachtunchvá při příležitosti návštěvy čínského prezidenta. Dalších 8 speciálních ekonomických zón by mělo být otevřeno v následujících letech. Ekonomické zóny by měly být situovány po celé zemi, přičemž v každé provincii by měla být přinejmenším jedna zóna. Každá speciální ekonomická zóna bude zaměřena na konkrétní průmyslovou nebo technologickou činnost.

Vstup do ekonomických zón by měl být otevřen všem, speciální ekonomické zóny by měly mít pouze kritéria pro vstup (zejména rozloha a velikost investice), nemělo by být omezené ukončení činnosti ani žádné speciální ukazatele, jako je množství produkce.

Seznam speciálních ekonomických zón pod projektem CPEC:

1	Rashakai Economic Zone , M-1, Nowshera	Chajbár Pachtunchvá, 4km ²
2	Dhabeji Special Economic Zone	Sindh, 6km ²
3	Bostan Industrial Zone	Balúčistán, 4km ²
4	Allama Iqbal Industrial City, Faisalabad	Paňdžáb, 13km ²
5	ICT Model Industrial Zone, Islamabad	Islámábád, 0.8-2km ²
6	Industrial Park Pakistan Steel Mills Port Qasim	Karáči, 6km ²
7	Mirpur Industrial Zone, AJK	Ázád Kašmír, 4.4km ²
8	Mohmand Marble City	Chajbár Pachtunchvá, 1.4km ²
9	Moqpondass SEZ Gilgit-Baltistan	Gilgit-Baltistán, 1km ²

2.5 Investice - přímé zahraniční investice v teritoriu (odvětvová a teritoriální struktura)

Odvětvová struktura přímých zahraničních investic (v mil. USD)

Ekonomická skupina	Finanční rok 2019-20*
obchod	25,4
energetika	775,8
stavebnictví	12,1
chemický průmysl	13,6
ropa a plyn	257,3

finanční služby	241,3
textilní průmysl	32,9
doprava	-4,5
komunikace (IT, telekomunikace)	510,3
ostatní	417,2
Celkem	2 281,4

Zdroj: [Rada pro investice \(Board of Investment\) - Pákistán](#)

*Finanční rok červenec-duben 2019-20 (V Pákistánu končí finanční rok koncem června)

Přehled 10 největších zahraničních investorů (v mil. USD)

Země	Finanční rok 2019–20*
Čína	877,8
Velká Británie	100,9
USA	87,4
Hong Kong	163,5
Nizozemsko	108,5
Švýcarsko	45,9
Japonsko	51,4
Itálie	49,2
Turecko	22,7
Rakousko	3,8
Spojené arabské emiráty	-31,1

Zdroj: [Rada pro investice \(Board of Investment\) - Pákistán](#)

*Finanční rok červenec-duben 2019-20

Rozsáhlé zahraniční investice, které jsou nezbytným finančním zdrojem rozvoje pákistánské ekonomiky, zatím do země nepřicházejí. Naopak, objem přímých zahraničních investic (PZI) se dramaticky snížil na konci finančního roku 2019 o celých 100 % oproti předešlému roku 2018, z 2,8 mld. USD na necelých 1,4 mld. USD. I když podle posledních dostupných údajů ke konci dubna r. 2020 se odliv PZI z minulého roku navrátil zpět nad 2 mld. USD. Ovšem nadále se hodnota pohybuje pod úrovní z r. 2018, kdy objem PZI dosahoval na hranici 3 mld. USD. Důvody této skutečnosti jsou dva. Jednak zahraniční investoři systematicky repatriují své investice buďto domů, anebo do jiných (bezpečnějších, vyspělejších, korupčně méně zatížených) zemí, a jednak, primárně z důvodů administrativních průtahů, je příliv čínských investic v rámci tzv. čínsko-pákistánské ekonomického koridoru velice pomalý.

Největším zahraničním investorem v Pákistánu je Čína s objemem PZI ve výši 877,8 mil. USD, následují Hong Kong – 163,5 mil. USD, Nizozemsko – 108,5 mil. USD a Velká Británie – 100,9 mil. USD. Žádná další země nemá v Pákistánu zahraniční investice přesahující 100 mil. USD. Ačkoliv investice USA v roce 2018 dosahovaly na 161 mil. USD, na přelomu letošního roku dosáhly pouze na 87,4 mld. USD.

Ze sektorového pohledu největší objem PZI je soustředěn v oblasti energetiky – 775,8 mil. USD a komunikace – 510,3 mil. USD, díky rozsáhlým investicím v tomto sektoru pocházející z Číny. Následují zpracování ropy a plynu – 257,3 mil. USD, finanční business – 241,3 mil. USD, textilní průmysl – 32,9 mil. USD.

2.6 Investice - podmínky vstupu zahraničního kapitálu (omezení, pobídky pro investory)

Investiční klima je pro české firmy pozitivní. V rámci liberalizačního procesu Pákistán počátkem devadesátých let prakticky zcela uvolnil vstup na místní trh pro zahraniční investory. Ti mohou mít stoprocentní účast ve většině oborů bez potřeby místního partnera, se zajištěnou plnou repatriací kapitálu. Byl odstraněn strop na platby tantiém (royalties) a technických poplatků (technical fees), stejně jako zjednodušena procedura pracovních povolení pro zahraniční manažery a techniky. Počet odvětví vyžadujících účast státu byl zredukován na čtyři: zbraně a munice, výbušniny, radioaktivní materiály a tisk cenin.

Jakožto součást integrované strategie na podporu investic byl rovněž přijat souhrnný program radikálních ekonomických reforem zahrnující liberalizaci, privatizaci a deregulaci, který má přeměnit pákistánskou ekonomiku na „plně tržně orientovanou“. Více informací o investicích a podnikání v Pákistánu lze nalézt na webu: <http://invest.gov.pk/>

Pákistán má velký zájem o zahraniční investice především do sektoru energetiky, který je pro zemi limitujícím faktorem jejího ekonomického rozvoje. Z důvodu nejisté garance zaplacení vyrobené elektrické energie však zahraniční investoři zatím v tomto sektoru váhají. Dále se otevírají možnosti pro instalaci geotermálních energetických zdrojů. Další investiční příležitosti představuje sektor těžby energetických surovin, jako jsou ropa, plyn, hnědé uhlí a lignit.

Pákistánská vláda, vědoma si nezbytnosti přílivu PZI pro další rozvoj země, přijala sérii pobídek, které mají za úkol zastavit odliv PZI a přilákat nové investory do země. Následuje přehled konkrétních investičních pobídek v Pákistánu. ZÚ Islámábád zároveň vypracoval analýzu rizik, kterou mohou případní zájemci ze strany českých podnikatelských subjektů o investování v Pákistánu využít jako výchozí bod při posuzování vhodnosti svého investičního záměru.

Investiční pobídky pro zahraniční investory v Pákistánu

- Úplné osvobození od dovozních cel pro veškerá dovážená **průmyslová** zařízení. Žádné části těchto zařízení **nesmí být vyráběna místně**. PK vláda má primárně zájem o investice do sektorů biotechnologií, elektroniky, výroby hnojiv, optických vláken a solárních panelů.
- Provozování průmyslových celků ve výše uvedených sektorech je osvobozeno od veškerých daní, poplatků a cel na dobu 4 let.
- Od dovozních cel jsou úplně osvobozeny i dovozy veškerých komponentů a surovin nezbytných pro provozování průmyslových celků ve výše uvedených sektorech.
- Debt-equity ratio pro komerční financování u místních bank v poměru 70:30 pro dovážená průmyslová zařízení a v poměru 80:20 pro místně vyráběná průmyslová zařízení.
- V případě výstavby a provozování soukromých elektráren (na jakýkoliv pohon) je provozovatel osvobozen od veškerých daní a cel na dobu 8 let.
- Elektrická energie vyrobená v soukromých elektrárnách bude odkoupená WAPDA (pozn. ZÚ: místní ČEZ) za předem domluvený fixní tarif.
- V případě realizace projektu v průmyslových zónách Hub, Mianwali, Bhakkar, Khushab, Tharparker a Dadu je veškeré dovážené zařízení plně osvobozeno od dovozního cla.
- V případě realizace projektu v městských zónách Islámábád, Rawalpindi, Gujranwala, Sialkot, Faisalabad, Lahore, Multan, Ferozwala, Taluka of Khotri a Hyderabad je na veškeré dovážené zařízení uplatňováno 50 % snížení dovozního cla.
- 75 % snížení dovozního cla je uplatňováno na veškeré dovážené zařízení v případě realizace projektu v městských zónách Karáči.
- V případě investic do pojišťovnictví větší nežli 10 % podíl musí být schválen Security Exchange Commission of Pakistan.
- V případě investic do bankovníctví větší nežli 5 % podíl musí být schválen State Bank of Pakistan.

Samostatný status má tzv. **Export Processing Zone** v Karáči (byla založena již v r. 1980, zatím bez valného zájmu zahraničních investorů). Pro všechny projekty realizované v této zóně platí následující pobídky:

- Bezcelní dovoz a vývoz veškerého zboží do/ze zóny.
- 75 % snížení daně z příjmu.
- Daňové prázdny na dobu 5 let v případě realizace nového výrobního provozu.

Analýza rizik realizace zahraniční investice v Pákistánu

Silné stránky:

- poptávka trhu o velikosti 210 mil. obyvatel
- rychle rostoucí střední vrstva
- nenasycenost místního trhu hlavně po elektronice, průmyslových a spotřebních výrobcích
- pákistánský zákazník je schopen akceptovat výrobek výrazně nižší kvality nežli v ČR/Evropě
- velká liberalizace místního trhu
- 100 % účast zahraničního kapitálu ve většině oborů bez potřeby místního partnera
- 51 % podíl PK státu vyžadován pouze v sektorech výroby zbraní a munice, výbušnin, radioaktivního materiálu a tisku cenin
- zjednodušená procedura pracovních povolení pro zahraniční manažery a techniky
- zákonem zaručena plná repatriace zisků
- rozšiřující se telekomunikace (165 mil. mobilních předplatitelů)

Slabé stránky:

- aktuální ekonomická krize a nestabilita ekonomiky
- bezpečnostní riziko, hlavně mimo velká města

-
- vysoká úroveň korupce na všech úrovních státní správy
  - neexistující ochrana práv duševního vlastnictví
  - problematická vymahatelnost práva
  - nízká úroveň většiny pákistánských škol a z toho plynoucí nízká odborná úroveň pákistánských zaměstnanců
  - nízká znalost IT technologií
  - minimální rozšíření internetu (zhruba třetina populace má přístup k širokopásmovému internetu)

3. Vztahy země s EU

Podkapitoly:

- 3.1. Zastoupení EU v zemi
- 3.2. Obchodní vztahy země s EU
- 3.3. Poskytování rozvojových fondů a nástrojů EU

3.1 Zastoupení EU v zemi

Evropská unie je v Pákistánu zastoupená prostřednictvím **Delegace EU**:

Delegation of the European Union to Pakistan

House # 9, Street # 88, G-6/3, Islamabad, Pakistan

Telephone No: + 92 51 2271828

Fax No: + 92 51 2822604

Email: delegation-pakistan@eeas.europa.eu

Web: www.eeas.europa.eu

Z členských států EU mají v Pákistánu svá velvyslanectví kromě ČR tyto:

- Belgie, Bulharsko, Dánsko, Francie, Itálie, Maďarsko, Německo, Nizozemsko, Polsko, Portugalsko, Rakousko, Rumunsko, Řecko, Španělsko, a Švédsko.

3.2 Obchodní vztahy země s EU

V obchodně-ekonomické oblasti je nejvýznamnějším aspektem pro Pákistán zařazení do preferenčního celního systému EU Generalised Scheme of Preferences, zkráceně GSP+. V rámci udržení se v tomto systému musí Pákistán dodržovat a prokazovat pokrok v dodržování 27 mezinárodních konvencí o lidských a pracovních právech, ochraně životního prostředí a good governance. **Díky GSP+ 80 % pákistánského exportu vstupuje na trh EU v rámci preferenčních celních sazeb.**

EU jako celek je nejvýznamnějším zahraničně-obchodním partnerem Pákistánu z pohledu pákistánských exportů. **Do EU aktuálně směřuje 27 % pákistánského exportu.** Přitom 80 % pákistánského exportu reprezentují oděvy a výrobky textilního průmyslu. Na druhé straně zahraničně-obchodního spektra dovozy z EU reprezentují 10 % celkového objemu pákistánské importu. Pákistán z EU nejvíce dováží mechanické a elektrické stroje a výrobky chemického a farmaceutického průmyslu.

Celkový objem vzájemné obchodní výměny mezi EU a Pákistánem v r. 2019 představoval 10,8 mld. EUR a oproti r. 2018 se navýšil o 1,4 % (415 mil. EUR). Vývoz z EU do Pákistánu dosáhl v r. 2019 objemu 4,7 mld. EUR a oproti r. 2018 poklesl o 2,2 % (107 mil. EUR). Pákistánský dovoz do EU dosáhl v r. 2019 objemu 6,1 mld. EUR a oproti r. 2018 vzrostl o 9,5 % (522 mil. EUR). Pasivní saldo vzájemné obchodní bilance v neprospěch EU představuje 1,3 mld. EUR.

Z členských zemí EU Pákistán nejvíce nakupuje zboží v Německu – 0,9 mld. USD a Itálii – 0,85 mld. USD. Na druhé straně zahraničně-obchodního spektra jsou z členských zemí EU nejdůležitějšími exportními destinacemi pro pákistánské zboží Německo – 1,1 mld. USD a Nizozemsko – 0,85 mld. USD.

5 nejvýznamnějších exportérů z EU do Pákistánu k 06. 12. 2019

	USD (mld.)	Podíl (%) na celkovém PK dovozu

Německo	0,91	1,7
Itálie	0,85	1,6
Dánsko	0,80	1,5
Nizozemsko	0,53	1,0
Francie	0,39	0,7

5 nejvýznamnějších dovozců pákistánského zboží v EU k 06. 12. 2019

	USD (mln.)	Podíl (%) na celkovém PK vývozu
Německo	1,11	4,8
Nizozemsko	0,85	3,7
Španělsko	0,81	3,5
Itálie	0,69	3,0
Belgie	0,54	2,4

Zdroj: [Ministerstvo financí - Pákistán](#)

Bariéry pro zahraniční investice z EU

Hlavními problémy investorů z členských států EU jsou u mnoha komodit (primárně sektory zpracování ropy a výroby léčiv) státem stanovené prodejní ceny na hranici výrobních nákladů. Dále skutečnost, že daně se počítají nikoliv ze zisku, ale z obrátu, tudíž firma platí daně, i když je ve ztrátě. Velkým problémem se stává repatriace zisků, protože Pákistán má nedostatek devizových rezerv a snaží se bránit repatriaci zisků do zemí původu firem.

Přetrvávajícím problémem je ochrana práv duševního vlastnictví, primárně postiženým segmentem v Pákistánu jsou generická léčiva, resp. nefunkční Pakistan Drug Regulatory Agency. Přetrvávají problémy se zneužíváním značek luxusního oděvního zboží, hodinek, šperků, softwaru, filmů, hudby, atd.

3.3 Poskytování rozvojových fondů a nástrojů EU

Základním nástrojem rozvojové spolupráce v Pákistánu je „**EU-Pakistan Multi-annual Indicative Programme (MIP) 2014-2020**“.

MIP 2014-20 alokuje celkem 648 mil. EUR rozvojové pomoci Pákistánu ve třech rozvojových sektorech – 340 mil. EUR na rozvoj venkova (rural development), 210 mil. EUR na rozvoj školství a 98 mil. EUR na podporu good governance, lidských práv a vymáhání práva. Zmíněné rozvojové sektory MIP 2014-20 v zásadě odpovídají sektorovým prioritám ZRS ČR – zemědělství, sociální rozvoj, podpora demokracie, lidských práv a společenské transformace. Tyto priority jsou v souladu s cíli OSN v oblasti udržitelného rozvoje (SDG) a konkrétněji na klíčová odvětví rozvojové spolupráce EU v souladu s Agendou 2030, jakož i evropským konsensem a pákistánskou Vision 2025.

Energy Dialogue

Energy Dialogue je součástí zasedání strategického dialogu s EU. Energy Dialogue vychází z iniciativy z r. 2010, kdy EU společně s ADB zformovala tzv. **Energy Sector Recovery Report and Plan**, na jehož základě Evropská investiční banka schválila pro Pákistán úvěry se zvýhodněným financováním ve výši 190 mil. EUR na výstavbu vodních a větrných elektráren.

GSP+

Evropská unie umožňuje Pákistánu prodávat většinu své produkce na evropském trhu bez cel, nebo s minimálním celním zatížením. Toto opatření je především zaměřeno na podporu rozvoje této země.

4. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR

Podkapitoly:

- 4.1. [Bilance vzájemné obchodní výměny za posledních 5 let](#)
- 4.2. [10 nejvýznamnějších položek českého vývozu/dovozu](#)
- 4.3. [Vzájemná výměna v oblasti služeb](#)
- 4.4. [České investice v teritoriu: Firmy a joint-ventures ve vzájemném obchodu a v ostatních oblastech ekonomické spolupráce](#)
- 4.5. [Smluvní základna mezi oběma státy](#)
- 4.6. [Zahraniční rozvojová spolupráce](#)

4.1 Bilance vzájemné obchodní výměny za posledních 5 let

Podle konečných statistických údajů o českém zahraničním obchodě v r. 2019 došlo k výraznému navýšení vzájemného obratu mezi Českou republikou a Pákistánem. Příčinou poklesu vzájemného obchodu v roce 2018 byla především krize pákistánské ekonomiky, kterou země procházela od druhého pololetí 2018. Pákistánská ekonomika je založena na dovozech a její obchodní bilance je dlouhodobě negativní. V druhé polovině roku 2018 došlo k vyčerpání devizových rezerv a Pákistán stál téměř před neschopností platit své mezinárodní závazky. Od bankrotu Pákistán zachránily především půjčky od blízkých partnerů a dohoda v létě 2019 s Mezinárodním měnovým fondem. I přes tyto půjčky byla pákistánská rupie vystavena dlouhodobému tlaku v jehož důsledku depreciovala o dalších 9 % (z kurzu 100 PKR = 16,209 CZK k 31. prosinci 2018 na kurz 100 PKR = 14,855 CZK k 29. prosinci 2019). Pokud se touto optikou podíváme na vzájemný obchod, vidíme, že v měrných jednotkách rostl pákistánský dovoz meziročně o 13,2 %, zatímco český vývoz v měrných jednotkách díky posledním číslům rostl meziročně o 12 %. Můžeme tedy říct, že pákistánské zboží se do České republiky dováží stejně úspěšně jako před krizí, zatímco české exporty do Pákistánu kvůli slabší rupii zdražují a z Česka se začaly exportovat především levnější produkty s menší přidanou hodnotou.

Přehled vzájemné obchodní výměny v letech 2015–2019 (v mil. USD):

	Vývoz		Dovoz		Obrat		Saldo
	USD	Změna v %	USD	Změna v %	USD	Změna v %	USD
2015	50,03	+17,4	120,67	+3	170,7	+6,8	-70,63
2016	72,70	+45	143,75	+19,1	216,5	+26,8	-71,06
2017	69,88	-3,9	187,76	+30,6	257,6	+19	-117,88
2018	50,92	-27,1	192,49	+2,5	243,4	-5,9	-141,57
2019	67,43	+32,4	215,17	+11,8	282,6	+16,1	-147,74

Zdroj: ČSÚ

4.2 10 nejvýznamnějších položek českého vývozu/dovozu

Český vývoz do Pákistánu

Český vývoz do Pákistánu je tvořen především zařízeními pro energetický průmysl a stroji a strojírenskou výrobou a elektrickými přístroji a zařízeními. Dohromady tyto dvě kategorie tvořily 47 % všech českých exportů v letech 2017 – 2019.

V top 10 exportovaných produktů z České republiky do Pákistánu v letech 2017 - 2019 se kromě výše uvedených produktů objevovaly jak tradiční české exportní položky, tak i položky pro český export netradiční. Tradiční položky představovaly především zbraně, nástroje a přístroje, železné konstrukce a výrobky z kaučuku (především nové pneumatiky). Tyto položky tvořily 18 % všech českých exportů v tomto období. Naopak netradiční výrobky v top 10 jsou zastoupeny v podobě dřeva, papíru, šrotu a mléka a mléčných výrobků. Poté, co pákistánská strana v roce 2019 uvolnila, resp. snížila celní sazby pro dovoz vozidel a součástek pro jejich výrobu, se mezi top 10 položek na šestém místě objevily i traktory a vozidla. Dohromady pak tyto netradiční produkty představují 12 % všech českých vývozu do Pákistánu za sledované období. Celkově pak top 10 produktů tvořilo za sledované období 75 % českého exportu do Pákistánu.

Pro pochopení vývoje českého exportu vzhledem k problémům pákistánské ekonomiky je potřeba se podívat na situaci z hlediska vývoje v čase. Během všech tří sledovaných let byly na prvním místě v českých exportech výrobky pro energetický průmysl a stroje a strojírenská výroba, ovšem množství exportů postupně klesalo a za sledované období 2016 až 2018 došlo k poklesu o 56 %. Jako důvod tohoto poklesu vidíme především investiční náročnost těchto produktů a nedostatek finančních prostředků kvůli ekonomické krizi. Dalším výrazným faktorem je masivní přesunutí investiční činnosti z běžné vládní činnosti na projekt China-Pakistan Economic Corridor (CPEC), v rámci kterého dochází k budování energetické infrastruktury především skrze čínské investice dávající přednost čínským výrobkům.

Největší pokles vývozu do Pákistánu zaznamenal papír, dřevo a zbraně. Zbraně se oproti roku 2018 nenachází v top 10 vývozních položek pro rok 2019. V případě papíru jde o výpadek od roku 2018, který byl pravděpodobně nahrazen jinou levnější variantou, železné konstrukce poté souvisí stejně jako energetické projekty s přesunutím investic na projekt CPEC a také omezením vládních rozpočtů.

V rámci sledovaného období si z českých vývozu nejvíce polepšily elektrické přístroje, u kterých se vývoz oproti roku 2018 navýšil o více než 300%. Elektrické přístroje ukazují českou specializaci na tento sektor a jeho schopnost se prosazovat v této oblasti. Dále se zvýraznil vývoz živočišných produktů nebo chemických výrobků.

Bohužel statistická data dokládají, že české firmy nevyužívají potenciál Pákistánu jako importní ekonomiky a nezaměřují se na dovoz dražších celků. Naopak se ukazuje, že pákistánský trh objevují nové firmy, které zde hledají odbytu pro své produkty. V obou dvou případech (dřevo a šrot) jde o produkty, které jsou na českém, resp. evropské trhu v přebytku a firmy jsou nuceny hledat nové příležitosti v zahraničí. Trend rozmělnění českého exportu na více menších položek dokazuje také analýza 10 nejvýznamnějších položek v jednotlivých letech. Zatímco v roce 2016 tvořilo top 10 českých exportních produktů do Pákistánu 88 % všech českých vývozu do této země, tak v roce 2018 to bylo již jen 84 %, a v roce 2019 pouze 75%.

Český vývoz do Pákistánu v roce 2019 (top 10 položek):

Harmonizovaný systém - Kód HS2	Název	vývoz v tis. Kč
85	Přístř el záznamu reprodukce zvuku TV obrazu	600 302
84	Reaktory kotle přístroje nástroje mechanické	314 687
90	Přístroje optické foto kinem lékař chirurg ap	103 721

72	Železo a ocel	100 936
44	Dřevo uhlí dřevěné výrobky dřevěné	90 958
87	Vozidla motorová traktory kola aj vozidla	81 672
29	Výrobky chemické organické	39 720
28	Výrobky chemické sloučeniny kovů zemin prvků	28 202
39	Plasty a výrobky z nich	20 844
04	Mléko vejce med výrobky jedlé živočiš původu	17 631

Pákistánský dovoz do České republiky

Pákistánský dovoz do České republiky je ve všech třech sledovaných letech tvořen především textilními a kožedělnými výrobky, které představují za sledované období 2017-2019 80 % celkových pákistánských dovozů do ČR, ale o 6% méně než v předešlém období za roky 2016-2018, zatímco je ale dovoz z Pákistánu objemově rekordně nejvyšší. Druhou nejvýznamnější položkou jsou chirurgické a lékařské nástroje, které ve sledovaném období tvořily zhruba 5 % pákistánských dovozů do Česka. Zbylé položky již nejsou příliš významné. Jak textilní a kožedělný průmysl, tak i výroba lékařských a chirurgických nástrojů patří k hlavním exportním artiklům Pákistánu a nejsou tedy překvapením.

Pákistánský dovoz do České republiky v roce 2019 (top 10 položek):

Harmonizovaný systém - Kód HS2	Název	dovoz v tis. Kč
62	Oděvy doplňky oděvní jiné než pletené a háčkované	1 509 533
63	Výrobky textilní, jiné oděvy a obnošené hadry	814 307
61	Oděvy, oděvní doplňky - pletené a háčkované	765 809
42	Výrobky kožené, sedlářské, řemenářské apod.	434 461
52	Bavlna	335 423
90	Přístroje optické foto kinem lékař chirurg ap	249 241
34	Mýdlo přípravky prací mazací leštící aj vosk	195 069
39	Plasty a výrobky z nich	136 783
55	Vlákna střížová chemická /synt nebo umělá/	82 028
95	Hračky hry potřeby sportovní	64 954

4.3 Vzájemná výměna v oblasti služeb

Bilance vzájemné výměny služeb a struktura exportu a importu služeb:

V případě Pákistánu není vzhledem k omezenému objemu výměny v oblasti služeb dostupná statistika běžného účtu

platební bilance u ČNB

České firmy působící v oblasti služeb a zájem českých firem o poskytování služeb v teritoriu:

Od r. 2015 je v pronájmu 6 letadel **Českých aerolinií** bez posádek na dobu 8 let pákistánským státním aerolinkám Pakistan International Airlines *PIA*. Další služby jsou především v podobě zapojení českých kanceláří mezinárodních společností do projektů v Pákistánu, které ovšem není možné jednotlivě identifikovat.

Poptávka po českých službách:

ZÚ Islámábád zaznamenal zájem o studium na českých vysokých školách. Zájem je o magisterské a doktorské studium.

4.4 České investice v teritoriu: Firmy a joint-ventures ve vzájemném obchodu a v ostatních oblastech ekonomické spolupráce

V Pákistánu aktuálně není žádný zahraniční investor z České republiky. Nejvýznamnější investiční aktivitou českého subjektu v Pákistánu byla do konce roku 2012 účast a.s. **Moravské naftové doly Hodonín (MND)** na nález významného ložiska zemního plynu v chajpúrském distriktu provincie Sindh. MND zde podnikala společně s firmou OMV, Agip, PPL a GHPL. Byla podílníkem využívání ložiska zemního plynu Sawan, kde byla držitelem 7,89 % licenčních práv Petroleum Concession Agreement for the South-West Miano Block (SW-Miano). Koncem r. 2012 MND společně s těmito investicemi prodala rovněž práva na provádění průzkumu dalších plynových a naftových ložisek v provincii Balúčistán v partnerství s pákistánskými státními společnostmi Mari Gas a PPL.

Výnosy z těžby ropy, plynu a barevných kovů v Pákistánu obecně o několik řádů převyšují výnosy z dodávek například investičních celků, a proto by tomuto sektoru měla být z české strany věnována pozornost.

Bývalý PA Export/ČKD Export (původní **Škodaexport**) ve spolupráci s Českou exportní bankou realizoval v pákistánském Balloki 225 MW projekt paroplynové elektrárny v celkové hodnotě 147 mil. USD a v Murídke 225 MW projekt paroplynové elektrárny v celkové hodnotě 150 mil. USD. Obě elektrárny jsou v provincii Paňdžáb.

Škoda Praha a ČKD Elektrotechnika zrealizovaly kontrakty na opravy turbín na vodní elektrárně Mangla a na tepelných elektrárnách Muzaffargharh a Guddu. Firma **NERKON** realizovala dodávku mycí linky pro čokoládovnu Nestlé ve městě Hub u Karáči.

Společnost **Vítkovice Machinery Group** v lednu 2017 dokončila modernizaci válcovny Wah Brass Mills (Pvt.) Ltd. ve státní zbrojovce POF Wah (v minulosti dodané z Československa) v celkové hodnotě 32,5 mil. EUR.

Do Pákistánu dováží své produkty celá řada firem, ovšem rozsah dovozu jednotlivých firem je spíše malý.

V ČR se nyní rozvíjí pákistánská investice v oblasti textilního průmyslu firmy **CNM Textil** ve výši 3,8 mil EUR a zaměstnává v současnosti již 120 lidí.

4.5 Smluvní základna mezi oběma státy

Platné smlouvy a dohody

- Dohoda mezi ČTK a Pakistan Press International (Praha, 7. září 1964)
- Dohoda o vědecké a technické spolupráci mezi vládou ČSSR a vládou Islámské republiky Pákistán (Islámábád, 30. dubna 1968)
- Dohoda mezi vládou ČSSR a vládou Islámské republiky Pákistán o leteckých službách (Praha, 2. září 1969, č. 91/1973 Sb.)
- Kulturní dohoda mezi vládou ČSSR a vládou Islámské republiky Pákistán (Praha, 29. ledna 1976, č. 104/1976 Sb.)
- Ujednání o zrušení vízové povinnosti pro držitele diplomatických a služebních (úředních) pasů mezi vládou ČSFR a vládou PIR (Islámábád, 2. prosince 1991, 328/1992 Sb.)
- Program spolupráce mezi ministerstvy kultury na léta 2009-2011 (podpis 2009)
- MoU o spolupráci Akademií věd ČR a Pákistánu (2007, prováděcí protokol z r. 2012 neuzavřen)
- MoU o spolupráci hospodářských komor (květen 2007)
- MoU o spolupráci ministerstev zdravotnictví ČR a Pákistánu (9.5.2007)
- MoU o spolupráci mezi SPD ČR a Hospodářskou komorou PK (září 2017)
- Smlouva mezi Českou republikou a Pákistánskou islámskou republikou o zamezení dvojímu zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmu (Praha, 2. 5. 2014)
- MOU o vojenské spolupráci mezi ministerstvy obrany, 9.5.2007, TOR podepsán v listopadu 2016 v Karáči

Smlouvy v jednání

- Probíhá projednávání nového textu dohody mezi Českou republikou a Pákistánskou islámskou republikou o podpoře a vzájemné ochraně investic, v souvislosti s návazností na evropskou legislativu.
- Připravena k podpisu: Dohoda o ekonomické spolupráci mezi Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR a Ministerstvem financí, rozpočtu, ekonomických vztahů, statistiky a privatizace Pákistánu.

4.6 Zahraniční rozvojová spolupráce

Od r. 2013 se ČR v Pákistánu nadále angažuje již pouze prostřednictvím tzv. malých lokálních projektů (MLP) zahraniční rozvojové spolupráce. Česká republika také poskytuje pomoc v rámci humanitární pomoci (Czech Hospital Arandu) a transformačních projektů zaměřených na lidská práva.

Rok	Částka (Kč)	Typ pomoci	Specifikace (realizátor)
2010	998 000	rozvojová	Czech Hospital, Arandu, Gilgit-Baltistán - Projekt usnadnění života obyvatel ve vysokohorských oblastech
2010	5 000 000	humanitární	povodně - IOM
2010	30 000 000	humanitární	povodně - humanitární lety NATO - SALIS
2011	600 000	humanitární	"Czech Hospital" Obnova přístupových cest, mostů v regionu Arandu
2011	3 000 000	humanitární	ZÚ Islámábád ve spolupráci

			s místními firmami a PiN
2011	2 500 000	humanitární	Zlepšení životních podmínek a zdrojů obživy KPK - CHARITA
2011	3 500 000	humanitární	Obnova obydlí a zdrojů pitné vody po záplavách, Sind - PiN
2011	400 000	rozvojová	Omezení otročké práce v zemědělství, Karakoram - CZ Hospital
2012	1 800 000	humanitární	Stavba přístřeší pro povodněmi postižené obyvatele Sindu - PiN
2012	280 000	rozvojová	Rozšíření a oprava školy Gilgit-Baltistán - CZ Hospital
2012	2 720 000	humanitární	Obnova komunit a škod po přírodních katastrofách a válečných konfliktech - IOM
2012	640 000	humanitární	Obnova hygienických a zdravotnických zařízení po lavinách - CZ Hospital
2013	416 000	MLP	Osvětový projekt "Dětství a naděje" proti polévání kyselinou - Acid Survivors
2014	77 000	MLP	Osvětový projekt "Vocational Training Center" kurz gramotnosti pro ženy - UHRO
2014	200 000	MLP	Vakcinace dětí a nácvik základních hygienických návyků pro děti a mládež - Mashal Trust

2015	299 000	MLP	Renovace objektu školy a sirotčince - Mashal Trust
2016	275 000	MLP	Stavba hostelu pro studenty z horských oblastí Baltistánu - CZ Hospital
2017	200 000	MLP	Vzdělávání venkovských žen v provincii Paňdžáb - Community for Common Good
2017	200 000	MLP	Působení odborných pedagogů a nákup školního materiálu - Mashal Trust
2019	320 000	MLP	Vybudování sanitačních zařízení v dívčích školách (Provincie Chajbar Pachtunchvá)
2019	460 000	MLP	Vybudování zavlažovacího kanálu pro zlepšení zemědělských výnosů (Provincie Chajbar Pachtunchvá)

5. Mapa oborových příležitostí - perspektivní položky českého exportu

Podkapitoly:

5.1. [Nejperspektivnější položky pro český export, odvětví pro investice, privatizační a rozvojové projekty](#)

5.2. [Kalendář akcí](#)

5.1 Nejperspektivnější položky pro český export, odvětví pro investice, privatizační a rozvojové projekty

Energetický průmysl

Zařízení pro energetiku považujeme za primární oborovou příležitost pro české firmy v Pákistánu. Pákistánská ekonomika má hluboké strukturální problémy, infrastruktura a primárně energetika jsou v katastrofálním stavu, celková instalovaná energetická kapacita země je pouhých 34 GW (počet obyvatel země je více než 216 mil. a neustále roste). Pro srovnání celková instalovaná energetická kapacita v ČR představuje cca 13 GW, přitom ČR má 10,5 mil. obyvatel. Při distribuci a přenosu elektrické energie dochází ke ztrátám ve výši 20 % z důvodu zastaralé a špatně udržované infrastruktury. V současné době je otázkou zásobování energiemi (jak elektrická energie, tak plyn) jednou z hlavních priorit jakékoliv pákistánské vlády a stavbě nových elektráren je přikládán velký význam. Tyto plány mají podobu jak tepelných elektráren a vodních elektráren, stavěných v souvislosti se stavbou systému přehrad, tak i jaderných elektráren. Vládní plány energetického rozvoje Pákistánu do roku 2030 počítají se stavbou 8 tis. MW v jaderných elektrárnách a v letech 2019–2023 výdaje ve výši cca 30 mld. USD na stavbu dalších, především uhelných elektráren v rámci projektu China-Pakistan Economic Corridor (CPEC). Díky těmto plánům se před českými firmami otevírají v pákistánském energetickém sektoru velké možnosti. Čeští resp. českoslovenští vývozci zboží investičního charakteru jsou cenově i technologicky konkurenceschopní a mají zde historicky velmi dobré jméno, podpořené referencemi z postavených a bezproblémově fungujících elektráren Balloki a Muridke (kombinovaný cyklus), Muzaffargarh a Guddu (spalování uhlí) a Mangla (vodní elektrárna). Je ovšem nezbytné si uvědomit, že pákistánská strana primárně láká zahraniční investory, nikoliv pouze dodavatele technologií na komerční bázi. Díky projektu CPEC a velkým půjčkám od Číny jsou ve výhodě čínské společnosti, ale Pákistán se nechce vázat pouze na ně.

Kromě spolupráce se státním zákazníkem, společností Water and Power Development Board – WAPDA se otevírají i možnosti spolupráce se soukromými subjekty, tzv. Independent Power Producers – IPP. Spolupráce se soukromými subjekty může zjednodušit problém financování, protože se většinou jedná o bonitní subjekty s dostatkem finančních zdrojů, pro které by použití standardního komerčního financování ve formě buyer's credit nemuselo být problémem. V případě velkých projektů je potřeba počítat s nutností podpory ze strany českých finančních institucí ČEB a EGAP a jejich zájmu o toto financování.

Velký potenciál mají alternativní zdroje na výrobu sluneční a větrné energie. V Pákistánu je přes 300 slunečných dní v roce a pobřežní pás jižní provincie Sindh se vyznačuje silnými a stabilními větry. Problémem je, jak ukázala současnost, nereálná tarifní politika státní distribuční energetické společnosti NEPRA. V rámci projektu CPEC budovaný 1 000MW solární park Quaid-e-Azam po svém dokončení ukázal, že stanovený tarif nepokrývá ani výrobní náklady. Podobně nereálné jsou tarify stanovené NEPRA na výkup větrné elektrické energie v pobřežním pásu provincie Sindh. Samostatnou kapitolou jsou generátory, kterými jsou vybaveny všechny instituce a také obydlí vyšší třídy, které zajišťují dodávky energie v případě výpadku zdrojů.

Chemický průmysl

Chemický průmysl se podílí téměř 15 % na tvorbě HDP. Výroba hnojiv a zejména močoviny představuje významný sektor pákistánského průmyslu s podílem 4,5 % na celkovém průmyslu Pákistánu. V minulosti bylo v Pákistánu postaveno devět výrobních závodů s celkovou kapacitou 8,9 tis. tun ročně. Závody však vyrábějí jen na 65 % instalované kapacity z důvodů nedostatku plynu. Největší exportní potenciál v tomto segmentu mají základní suroviny nezbytné pro výrobu hnojiv, louhy, silice a polymery. Velký potenciál mají chemické barvy a barviva, následně používaná v textilním průmyslu, nejdůležitějším sektoru pákistánské ekonomiky. Dále je nedostatek nitroderivátů a karboxy imidových sloučenin. Velmi perspektivní exportní komoditou je buničina na výrobu celulózy, jelikož Pákistán nemá dostatek dřeva. Taktéž produkty pro výrobu plastů, výrobky organické chemie a oblast léčiv a farmaceutického průmyslu jsou Pákistánem poptávané.

Kovozpracovatelský průmysl

Pákistán má rozsáhlou základnu výroby železa a oceli a v současnosti (2019–2020) zvyšuje svou kapacitu v této oblasti o dodatečných 60 % na 4,5 miliónů tun roční produkce. Důvodem je především vysoká poptávka domácího trhu pro stavební průmysl (obytné jednotky i velké dopravní stavby a plánované stavby přehrad). Rozšiřování kapacity, stejně jako technická zastaralost a opotřebovanost současných výrobních kapacit představují příležitost při dodávce investičních celků do hutních podniků jak ve formě nových technologických jednotek, tak ve formě méně finančně náročných rekonstrukcí stávajících výrobních provozů. V případě velkých projektů je potřeba počítat s nutností podpory ze strany českých finančních institucí ČEB a EGAP a jejich zájmu o toto financování.

V rámci poptávky po výrobcích jde především o výrobky s vysokou technologickou náročností jako jsou speciální a velmi pevné typy ocele. Poptávka je také po železném šrotu, jelikož ten je pro Pákistán výhodnější než železná ruda. Naopak Pákistán zavedl dovozová cla na levnou ocel z Afriky a Číny.

Obranný průmysl

Výdaje Pákistánu na obranu jsou okolo 4 % HDP a kromě státu poptávají zboží také široce rozšířené soukromé bezpečnostní agentury. Obranně-bezpečnostní sektor identifikujeme jako velmi perspektivní oblast. Výrobky českých firem v obranně-bezpečnostním sektoru jsou v Pákistánu etablované a jejich kvalita je známá. Česká republika má potenciál se stát významným partnerem při diverzifikaci dodavatelů vojenských technologií pro pákistánské ozbrojené síly, jelikož pákistánští zákazníci hledají u českých výrobků především vyšší kvalitu oproti levným dovozům z Asie. Potenciál mají ruční palné zbraně, munice, radary, výzbroj pro boj s terorismem, materiál OPZHN. Obrovský potenciál má tzv. zboží dvojího užití, válcovací stolice, lisy, obráběcí stroje, meteorologické radary, detektory, kontrolní a měřicí zařízení. Ačkoliv aktuální ekonomická situace nutí stát šetřit, domníváme se, že výdaje na obranu budou omezeny minimálně a pokud ano, tak spíše u investic, nežli u provozního vybavení. Potenciál dodávek pro komerční subjekty by měl být omezen minimálně.

Stavební průmysl

Stavebnictví a bytová výstavba tvoří 2,5 % HDP a zaměstnává cca 7 % pracovních sil. Vzhledem k počtu obyvatel (5 % každoroční přírůstek obyvatelstva), vzniká každoročně požadavek na 200 tis. nových bytových jednotek a na trhu v tuto chvíli chybí přibližně 9 mil. bytových jednotek. Velký stavební boom je viditelný v hlavním městě Islámábádu (expanze za hranice města) a

v Karáčí, kde se budují jak obytné domy, tak velké administrativní budovy. Významnými investory jsou Pákistánci žijící dlouhodobě v zahraničí. Tyto faktory představují výraznou poptávku po stavebních materiálech, kterou místní průmysl není schopen nasýtit. Největší exportní potenciál mají produkty vysoké kvality, jako například dlaždice, obkladačky, výrobky z cementu, průmyslového skla, atd. Nezanedbatelnou komoditou je rovněž stavební dříví. V důsledku projektu CPEC dochází k výstavbě infrastrukturních projektů, zde je poptávka pouze po velmi speciálním zboží (stavební materiály a stroje).

Strojírenský průmysl

V Pákistánu je velká poptávka po strojírenských výrobcích, především jde o kovoobráběcí stroje. České firmy mají v Pákistánu historicky velmi dobré jméno. Další příležitosti jsou buldozery, zemědělské stroje, stroje pro textilní výrobu (tkalcovské stavy, barvení, čištění či žehlení látek), stroje pro kožedělnou výrobu a různé měřicí stroje a přístroje. Nová pákistánská vláda podporuje export, ovšem pro to bude potřeba velkých investic do výroby a strojního vybavení, což otevírá možnosti dodávek strojírenských zařízení českými dodavateli. Ti ovšem musí být připraveni na konkurenční boj s dodávkami levných a méně kvalitních strojů čínské výroby, jež ovšem v posledních letech v zemi získaly silné postavení. Čeští výrobci musí mít připraveny kvalitní prezentace a možnost dodat prototypy bezplatně. Specifickou komoditou jsou kovoobráběcí a textilní stroje, kde české firmy dodávají ze svých poboček v Číně stroje původně české proveniencí.

Textilní a obuvnický průmysl

Textilní a obuvnický průmysl je nosným sektorem pákistánské ekonomiky s 30% podílem na tvorbě HDP, ovšem výroba je velmi jednoduchá a není schopná zajistit kvalitní výrobky, proto je v Pákistánu poptávka po kvalitních produktech pro střední a vyšší třídu. Další exportní potenciál má technický textil vyšší kvality, či speciální produkty využívající nanotechnologie, či obnošený textil.

Zemědělský a potravinářský průmysl

Navzdory skutečnosti, že Pákistán má rozsáhlý zemědělský sektor, který zaměstnává třetinu obyvatel (70 mil.) a na tvorbě

HDP se podílí téměř 40 %, konkrétně 21 % – zemědělství a 17,5 % – potravinářský průmysl, je produkce značně primitivní a omezuje se pouze na pěstování a zpracování rýže a tropického ovoce (hlavně mango a citrusy). Většina potravinářského zboží denní spotřeby se dováží ze zahraničí, a to hlavně z Číny. Velký exportní potenciál v tomto segmentu mají mléčné výrobky, hlavně syrovátka a sušené mléko, olejnatá semena a plody, oleje, tuky, kyselina octová a ostatní přísady do jídel. Pákistán má velmi velkou spotřebu sušeného mléka a již nyní je sušené mléko významným vývozním artiklem České republiky do Pákistánu. Velmi perspektivní segment je také krmivo pro zemědělská zvířata.

Zpracovatelský průmysl

Zpracovatelský průmysl se v Pákistánu potýká s nedostatkem základních surovin, a to jak z důvodu jejich nedostatku v zemi, tak z důvodu nemožnosti místního průmyslu existující suroviny vytěžit a zpracovat. Největší exportní potenciál má koks, jehož nedostatek výrazně pocítují místní ocelárny, dále je nedostatek kaolinu, olovnatých rud a strusky k výrobě železa.

Velmi perspektivní exportní komoditou je dřevo a na něj navázané výrobky (papír, buničina, speciální typy nábytku a další). Teritorium Pákistánu pokrývají většinou polopouště a dřeva pro stavební, chemický a nábytkářský průmysl je nedostatek. Již dnes představuje dřevo jednu z nejvýznamnějších položek českého exportu do Pákistánu. Díky přísnějším kontrolám na afghánsko-pákistánské hranici rapidně ubývá objemu pašovaného dříví a jeho cena v Pákistánu výrazně stoupá.

Z důvodu technologicky zastaralé, nekvalitní a kapacitně nedostačující místní výroby představují výrobky papírenského průmyslu, jako je toaletní papír, ubrusky, utěrky atd., jednu z největších položek českého exportu do Pákistánu. Vzhledem k rostoucímu počtu obyvatelstva a hlavně rostoucí střední třídě zaznamenává poptávka po uvedených komoditách každoročně výrazný nárůst.

Železniční a kolejová doprava

V souvislosti s projektem CPEC dochází k modernizaci infrastruktury Pákistánu, včetně té železniční. Vlaky se mají stát zásadním dopravním prostředkem nejen pro zboží, ale také pro přepravu osob. Předpokládaný horizont realizace je mezi léty 2019 až 2030 a očekávané investice ještě nebyly zveřejněny. Potenciál vidíme především v dodávkách nových vozů a modernizaci starších vozů. Dodávky technologií pro stavbu železniční sítě by měly být především v doméně čínských společností, ale nelze je vyloučit. V případě velkých projektů je potřeba počítat s nutností podpory ze strany českých finančních institucí ČEB a EGAP a jejich zájmu o toto financování.

5.2 Kalendář akcí

Mezinárodní výstavní akce v Pákistánu nabízejí atraktivní možnost prezentace jak hotových výrobků, tak i technologií zahraničních firem v různých sektorech. Přidanou hodnotou je možnost navázání zajímavých dlouhodobých kontaktů nejenom s pákistánskými firmami, ale často i s dalšími potenciálními obchodními partnery ze sousedních zemí a zemí Perského zálivu. Úspěch českých vývozců do řady segmentů pákistánského trhu závisí především na úspěšné prezentaci na zmíněných výstavách a veletrzích. Velvyslanectví ČR v Islámábádu je připraveno podpořit české exportéry při zajištění jejich prezentací.

Pákistánský zahraniční obchod je téměř plně liberalizován; u pákistánských vývozců i dovozců se vyžaduje pouze registrace. Ekonomické problémy země, které nastaly v roce 2018, donutily vládu zvyšovat daňovou zátěž u vybraných výrobků, stejně jako zavádět netarifní opatření. V zemi je silná orientace na podporu přímých zahraničních investic, v dovozu se země orientuje na země Perského zálivu a Čínu.

Vstup na pákistánský trh je nutné podpořit vhodnou marketingovou kampaní a osobní účastí na jednáních s potenciálními partnery. Dřívější velmi dobré povědomí o českém, resp. československém zboží pomáhá i nyní evokovat zájem pákistánských dovozců o širokou škálu nabízených českých výrobků a technologií. Kromě účasti v tendrech a v investičních projektech je velmi přínosnou i prezentace na veletrzích, a to zejména v obchodním centru země v Karáči.

V následujícím přehledu jsou uvedeny nejzajímavější veletrhy, které se mají konat v druhé polovině roku 2020 a v roce 2021 v Pákistánu. Odvětvová zaměření doporučených veletrhů odpovídají pravidelně aktualizované mapě globálních oborových příležitostí, která pro Pákistán identifikuje jako nejperspektivnější obory chemický průmysl, kovozpracovatelský a strojírenský průmysl (modernizace výrobní základny), stavebnictví a modernizaci infrastruktury (výstavba silnic a dálnic, dopravního a železničního spojení, modernizace telematických systémů), energetiku (výstavba energetických bloků, instalace paroplynových zařízení), obranný průmysl (modernizace ozbrojených sil a bezpečnostních složek), textilní a obuvnický průmysl (modernizace výrobní základny) a v neposlední řadě zemědělství a potravinářství (velký exportní potenciál v tomto segmentu mají mléčné výrobky, hlavně syrovátka a sušené mléko, dále obilí, pohanka, mouka, potravinářské tuky a kyselina octová).

Perspektivní veletrhy pro české vystavovatele v Pákistánu:

International Consumer Product Fair

August 14-16, 2020

Karachi Expo Centre

Karachi, Pakistan

<https://icpfair.com>

Food Technology Asia

September 12-14, 2020

Karachi Expo Centre

Karachi, Pakistan

<https://foodtechnologyasia.com/>

Security Asia Expo

September 22-24, 2020

Karachi Expo Centre

Karachi, Pakistan

<https://www.securityasia.com.pk/>

Textile Asia

September 15-17, 2020

Lahore Expo Centre

Lahore, Pakistan

<http://www.textileasia.com.pk/home.php?id=lahore>

HEALTH Asia

September 12-14, 2020

Karachi Expo Centre

Karachi, Pakistan

<https://www.health-asia.com/home.php>

HEALTH Asia

April 6-8, 2021

Lahore Expo Centre

Lahore, Pakistan

<https://www.health-asia.com/lahore/index.php>

Pak Water Expo

November 3-5, 2020

Lahore Expo Centre

Lahore, Pakistan

<https://www.pakwaterexpo.com/> **Build Asia**

December 19-21, 2020

Karachi Expo Center

Karachi, Pakistan

www.buildasia.net

IDEAS Pakistan International Defence Exhibition & Seminar

November 24-27, 2020

Karachi Expo Center

Karachi, Pakistan

www.ideaspakistan.gov.pk

6. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

Distribuční a prodejní kanály lze označit za standardní, obvyklé v jakékoliv tržní ekonomice pro daný druh zboží. Příznačný je vysoký počet transakcí uskutečněných prostřednictvím tzv. indentorů (provizních agentů). Najít výkonného partnera je nesnadné - doporučuje se kontaktovat některou z obchodních komor, či subjekt, který již na trhu působí.

ZÚ Islámábád doporučuje postupovat při výběru obchodního partnera na pákistánské straně velmi pečlivě a vybranou firmu si dobře prověřit. ZÚ nabízí bezplatnou možnost prověření u Federal Board of Revenue of Pakistan. Pákistánské firmy, i řádně registrované, často využívají předstíraných obchodních aktivit k ilegální migraci do Evropy.

Podkapitoly:

- 6.1. [Vstup na trh: distribuční a prodejní kanály, využívání místních zástupců, další faktory ovlivňující prodej](#)
- 6.2. [Dovozní podmínky a dokumenty, celní systém, kontrola vývozu, ochrana domácího trhu](#)
- 6.3. [Podmínky pro zřízení kanceláře, reprezentace, společného podniku](#)
- 6.4. [Požadavky na propagaci, marketing, reklamu \(využití HSP\), významné veletrhy a výstavy v teritoriu](#)
- 6.5. [Problematika ochrany duševního vlastnictví](#)
- 6.6. [Trh veřejných zakázek](#)
- 6.7. [Způsoby řešení obchodních sporů, rizika místního trhu a investování v teritoriu, obvyklé platební podmínky, platební morálka](#)
- 6.8. [Místní zvyklosti důležité pro obchodní kontakty, úřední a používaný jazyk\(y\), státní svátky, pracovní a prodejní doba](#)
- 6.9. [Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria \(oblasti se zvýšeným rizikem pro cizince\)](#)
- 6.10. [Podmínky pro zaměstnávání občanů z ČR](#)
- 6.11. [Podmínky využívání místní zdravotní péče českými občany a občany EU](#)

6.1 Vstup na trh: distribuční a prodejní kanály, využívání místních zástupců, další faktory ovlivňující prodej

Distribuční a prodejní kanály lze označit za standardní, obvyklé v jakékoliv tržní ekonomice pro daný druh zboží. Příznačný je vysoký počet transakcí uskutečněných prostřednictvím tzv. indentorů (provizních agentů). Najít výkonného partnera je nesnadné - doporučuje se kontaktovat některou z obchodních komor, či subjekt, který již na trhu působí.

ZÚ Islámábád doporučuje postupovat při výběru obchodního partnera na pákistánské straně velmi pečlivě a vybranou firmu si dobře prověřit. Pákistánské firmy, i řádně registrované, často využívají předstíraných obchodních aktivit k ilegální migraci do Evropy.

6.2 Dovozní podmínky a dokumenty, celní systém, kontrola vývozu, ochrana domácího trhu

Pákistánský zahraniční obchod je téměř plně liberalizován; u pákistánských vývozců i dovozců se vyžaduje pouze registrace. Dovozy jsou mírně omezeny existencí Restricted List a Negative List, což jsou nepřilíš obsažné seznamy položek, u nichž se vyžaduje splnění některých podmínek (Restricted) či jejichž dovoz je zcela zakázán (Negative). Omezení je dále uplatňováno u dovozu zboží izraelského původu. Velmi specifickou oblastí jsou obchodní vztahy s Indií. Zde došlo v r. 2011 k významně pozitivnímu posunu, kdy Pákistán přiznal Indii statut Most Favoured Nation a dochází k neustálému nárůstu obchodní výměny mezi oběma zeměmi.

Celní tarify byly v posledních letech zredukovány, i tak jsou ovšem zásadně vyšší než v Evropě. Současné sazby činí 0%, 3%, 11%, 16%, 20% či 35% maximálně, které se týká převážně automobilového průmyslu. Zatímco sazby pro automobily byly zredukovány z 75-125% na 35%, komponenty pro výroby silnějších vozů nad 800cc se pohybují od 50-100%. Alkoholické nápoje jsou v současném tarifním režimu 2019-2020 se sazbou až na 90%. V praxi mohou při dovozních

procedurách vzniknout dosti velká zdržení. Speciální zatížení bylo zavedeno také od poloviny roku luxusní zboží.

V roce 2018, stejně jako v první polovině roku 2019 vláda přijala různá netarifní opatření, která snižují dovoz produktů do Pákistánu. Příkladem může být omezení dovozu potravin skrze úpravu etiket a zavedení Halal povinnosti pro dovážené potraviny, omezení platebních instrumentů při dovozu zboží apod. Cílem je především nastartovat výrobu v Pákistánu.

Mnoho projektů se v Pákistánu realizuje výlučně formou bilaterálních dohod bez výběrových řízení na dodavatele. Z dalších netarifních opatření lze zmínit zákaz výstavby nových cukrovarů a cementáren s dováženými technologiemi.

V roce 2019 vláda snížila, ne-li uvolnila sazby na dovoz mnoha strojírenských produktů za účelem výstavby továren či pro podporu zemědělství.

6.3 Podmínky pro zřízení kanceláře, reprezentace, společného podniku

Žádost se předkládá Ministerstvu vnitra prostřednictvím Board of Investment. K žádosti se připojuje:

- firemní dopis, podrobně popisující zamýšlenou činnost
- platné pobytové vízum
- policejní registrace k pobytu
- pracovní povolení

Vznik společného podniku má zvláštní právní úpravu. Pákistán podporuje přímé investice, stejně jako joint-ventures, které umožňují transfer technologií, proto je jednodušší získat povolení k činnosti pro tyto podniky.

6.4 Požadavky na propagaci, marketing, reklamu (využití HSP), významné veletrhy a výstavy v teritoriu

Aplikují se všechny běžné způsoby včetně Internetu. Institucí, které umožňuje a zprostředkuje kontakty pákistánských producentů a obchodníků s cizinou, je Trade Development Authority of Pakistan s hlavním sídlem v Karáči. Předseda v čele TDAP má hodnost ministra vlády.

Kvůli ekonomické krizi se pákistánský trh uzavírá dovozu zahraničních výrobků, které jsou pro něj drahé. Zároveň dochází ze strany vlády k zavádění restriktivních opatření proti dovozu různých výrobků (potraviny, ojetá auta atd.). Pákistánští vývozcí i dovozci musí mít registraci. Vstup na pákistánský trh je nutné podpořit vhodnou marketingovou kampaní a osobní účastí na jednáních s potenciálními partnery. Dřívější velmi dobré povědomí o českém, resp. československém zboží pomáhá i nyní evokovat zájem pákistánských dovozců o širokou škálu nabízených českých výrobků a technologií. Kromě účasti v tendrech a v investičních projektech je velmi přínosnou i prezentace na veletrzích, a to zejména v obchodním centru země v Karáči.

V následujícím přehledu jsou uvedeny nejzajímavější veletrhy, které se budou konat v druhé polovině roku 2020 a v roce 2021 v Pákistánu. Odvětvová zaměření doporučených veletrhů odpovídají pravidelně aktualizované mapě globálních oborových příležitostí, která pro Pákistán identifikuje jako nejperspektivnější obory chemický průmysl, kovozpracovatelský a strojírenský průmysl (modernizace výrobní základny), stavebnictví a modernizaci infrastruktury (výstavba silnic a dálnic, dopravního a železničního spojení, modernizace telematických systémů), energetiku (výstavba energetických bloků, instalace paroplynových zařízení), obranný průmysl (modernizace ozbrojených sil a bezpečnostních složek), textilní a obuvnický průmysl (modernizace výrobní základny) a v neposlední řadě zemědělství a potravinářství (velký exportní potenciál v tomto segmentu mají mléčné výrobky, hlavně syrovátka a sušené mléko, dále obilí, pohanka, mouka,

potravinářské tuky a kyselina octová).

Perspektivní veletrhy pro české vystavovatele v Pákistánu:

International Consumer Product Fair

August 14-16, 2020

Karachi Expo Centre

Karachi, Pakistan

<https://icpfair.com>

Food Technology Asia

September 12-14, 2020

Karachi Expo Centre

Karachi, Pakistan

<https://foodtechnologyasia.com/>

Security Asia Expo

September 22-24, 2020

Karachi Expo Centre

Karachi, Pakistan

<https://www.securityasia.com.pk/>

Textile Asia

September 15-17, 2020

Lahore Expo Centre

Lahore, Pakistan

<http://www.textileasia.com.pk/home.php?id=lahore>

HEALTH Asia

September 12-14, 2020

Karachi Expo Centre

Karachi, Pakistan

<https://www.health-asia.com/home.php>

HEALTH Asia

April 6-8, 2021

Lahore Expo Centre

Lahore, Pakistan

<https://www.health-asia.com/lahore/index.php>

Pak Water Expo

November 3-5, 2020

Lahore Expo Centre

Lahore, Pakistan

<https://www.pakwaterexpo.com/>**Build Asia**

December 19-21, 2020

Karachi Expo Center

Karachi, Pakistan

www.buidasia.net

IDEAS Pakistan International Defence Exhibition & Seminar

November 24-27, 2020

Karachi Expo Center

Karachi, Pakistan

www.ideaspakistan.gov.pk

6.5 Problematika ochrany duševního vlastnictví

Pákistán je členem WIPO (World Intellectual Property Organization) a signatářem tří mezinárodních úmluv:

- WIPO Convention (1977)
- Berne Convention (1948, Literary and Artistic Works)
- Paris Convention (2004, Industrial Property)

Pákistán přesto nadále výrazně zaostává ve všeobecném světovém trendu, co se týče přijetí dalších zásadních mezinárodních úmluv v oblasti ochrany práv duševního vlastnictví.

Pákistán patří mezi přední země, kde ve velkém měřítku dochází k zásadnímu porušování práv duševního vlastnictví. V zemi se produkuje velké množství pirátských kopií filmů, hudby, softwaru a kopií značkového oblečení, bot, kosmetiky, outdoorového vybavení, hodinek, atd. Dlouhodobá kritika tohoto zhoršujícího se stavu a tlak mezinárodního společenství a předních světových organizací monitorujících porušování práv duševního vlastnictví (IFPI - International Federation of the Phonographic Industry a USTR - United States Trade Representative) vyústily v několik administrativních kroků ze strany pákistánské vlády:

- založení státního úřadu IPO (Intellectual Property Organisation), který ústředně koordinuje snahy o zlepšení situace v oblasti duševního vlastnictví
- posílení policejních pravomocí v aktivitách zaměřených na potírání pirátství
- posílení a rozšíření aktivit pákistánské celní správy

I přes tyto pozitivní kroky zůstává situace v oblasti dodržování a ochrany práv duševního vlastnictví a jejich povědomí velmi špatná.

6.6 Trh veřejných zakázek

Veřejné zakázky jsou zadávány formou tendrů. Tendry jsou vypisovány úřadem, nebo státní firmou, která má danou oblast na starosti, a tyto informace zveřejňuje na svých webových stránkách. Velké tendry jsou vypisovány především pro společnosti vlastněné státem, který má působit jako garant. Pokud se ZÚ Islámábád dozví o tendru, zadává ho do systému SINPRO a zároveň informuje relevantní instituce v ČR. Podle místní legislativy nemůže ZÚ tendrové materiály pro jednotlivé firmy zakoupit. Nezbytné je, aby měl český účastník tendru místního prostředníka.

6.7 Způsoby řešení obchodních sporů, rizika místního trhu a investování v teritoriu, obvyklé platební podmínky, platební morálka

Standardní řešení obchodních sporů probíhá podle právního řádu odvozeného od právního systému Velké Británie. Nelze-li se sporu vyhnout perfektním smluvním zajištěním, doporučuje se rozhodně mít v kontraktu právo ČR příp. Velké Británie a řešení sporu mimo Pákistán. V rámci Trade Development Authority of Pakistan existuje mechanismus na řešení obchodních sporů mezi zahraničními a pákistánskými subjekty. ZÚ Islámábád nemá doposud žádné zkušenosti s tímto mechanismem. Soudní systém funguje v Pákistánu byrokraticky a řešení sporů je před soudy zdlouhavé.

6.8 Místní zvyklosti důležité pro obchodní kontakty, úřední a používaný jazyk(y), státní svátky, pracovní a prodejní doba

Místní zvyklosti:

Pákistánský trh je výrazně cenově orientovaný. Působení na něm je navíc podmíněno znalostí celé řady specifík, m.j. i náboženského charakteru státu. Rozhodně však nepředstavuje pro českého partnera trh s vyšší mírou rizik, než je v obdobných zemích obvyklé.

Pákistán je země, kde obchodní jednání probíhají na základě osobní známosti nebo doporučení osob blízkých budoucímu obchodnímu partnerovi. Obchodní dohoda zpravidla vyžaduje několik jednání spojených s osobním setkáním a řadou obchodních cest do Pákistánu, než dojde k uzavření obchodního případu a podpisu kontraktu. Velmi vhodné je pro českou firmu mít v Pákistánu svého obchodního zástupce, nebo konzultanta. V případě státních zakázek je třeba počítat s řadou byrokratických podmínek, které je třeba splnit. Nejprve musí být firma zavedena na seznamu vhodných dodavatelů a doložit firemní dokumenty podle požadavku zákazníka.

Pákistánští obchodníci jsou v průběhu jednání přátelští, nikdy neodpovídají jednoznačně záporně. Pro úspěch obchodních jednání je vhodné dovést drobné dárky a vyjádřit tak potenciálnímu zákazníkovi či obchodnímu partnerovi pozornost. Pákistán je islámský stát, ve kterém je značně omezen prodej alkoholu. V období měsíce ramadánu se nedoporučuje jíst ani pít na veřejnosti. V průběhu obchodních jednání musíme mít na vědomí, že obyvatelé jsou citliví na náboženské otázky. Stále je v platnosti zákon o rouhačství, který tvrdě postihuje jakékoliv protimuslimské výroky. Pákistánští podnikatelé stále více dodržují volné soboty a neděle. Specifickým hospodářským problémem země je výskyt velkého množství padělaného a pašovaného zboží.

Úřední jazyk a ostatní nejčastěji používané jazyky

- Urdština, angličtina
- Ostatní: paňdžábština, sindhiština, balúčština, pašština, regionální dialekty

Administrativně správní členění země, hlavní město a další velká města

Provincie:

- Paňdžáb (PUNJAB), hlavní město Láhaur (LAHORE, 8 mil. obyv.)
- Sindh (SINDH), hlavní město Karáčí (KARACHI, 15 mil. obyv.)
- Chajbár Pachtunchvá (KHYBER PAKHTUKHWA), hlavní město Pešávar (PESHAWAR)
- Balúčistán (BALUCHISTAN), hlavní město Kvéta (QUETTA)

Další správní jednotky:

- Islámábád (ISLAMABAD), hlavní město Pákistánské islámské republiky, má statut zvláštního správního území
- Ázád Kašmír (AZAD KASHMIR, Svobodný Kašmír), část sporného území bývalého knížecího státu Džammú a Kašmír (Jammu & Kashmir) kontrolovaná od roku 1947 Pákistánem
- Gilgit - Baltistán

Peněžní jednotka a její členění, používání jiných měn

- Pákistánská rupie (Rs), 1 Rs = 100 paisa.
- Mezinárodní bankovní kód: PKR
- Běžně používán USD.
- 1 USD = cca 161 PKR

Státní svátky v r. 2020:

- 05.02. Kashmir Day
- 23.03. Pakistan Day
- 01.05. Svátek práce (Labour Day)
- 24.04-23.05 muslimský postní měsíc Ramazán
- 25.05.-27.5. Eid al-Fitr

- 31.07.-2.8. Eid al-Adha
- 14.08. Den nezávislosti (Independence Day)
- 29.08.-30.8. Ashura
- 30.10. Eid-i-Milad-un-Nabi
- 09.11. Ikbálův den (Iqbal Day) - narozeniny národního básníka Pákistánu
- 25.12. výročí narození Muhammada Alího Džinnáha, zakladatele Pákistánu a svátek vánoční (jen pro křesťany)
- Eid al-Fitr, Eid al-Adha, Ashura a Eid-i-Milad záleží na islámském lunárním kalendáři

Bankovní instituce jsou zavřeny rovněž ve dnech 1.7. a 31.12.

Veřejně se slaví všechny významné islámské svátky, které jsou určeny islámským lunárním kalendářem a tedy pohyblivé vzhledem k našemu kalendáři.

Pracovní a prodejní doba

Pracovními dny jsou pondělí - pátek, většina obchodů funguje i v sobotu a neděli. Obvyklá pracovní doba je od 10 hod. dopoledne až do pozdních večerních hodin. Banky a státní úřady mají obvyklou pracovní dobu od 9 hodin do 17 hodin s polední přestávkou mezi 13–15 hod. V období postního měsíce ramazánu je pracovní doba zpravidla podstatně redukována. V pátek je polední přestávka na páteční modlitbu a oběd od 12.30 do 14.30 hod.

6.9 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria (oblasti se zvýšeným rizikem pro cizince)

Víza platí po celém území Pákistánu. K cestám do některých pohraničních, vojenských a vysokohorských oblastí je navíc vyžadováno zvláštní povolení. Platí zákaz pohybu v okruhu 30 mil od afgánsko-pákistánské hranice. Země je pro cizince rozdělena na „open areas“ kde se mohou turisté pohybovat bez problémů. Pro návštěvu „prohibited areas“ je třeba žádat o povolení vstupu pákistánské Ministerstvo vnitra. Seznam zakázaných oblastí včetně formuláře se žádostí o vstup lze nalézt na webové adrese: www.pakresponse.info. V případě pracovního pobytu v Pákistánu se čeští občané mohou pohybovat v těch oblastech, pro které získá jejich partnerská nebo zaměstnavatelská organizace povolení vstupu. Adresa instituce pro žádosti: Ministry of Interior, Political E-III, tel.: +92519207494. Na regionálním pasovém úřadě lze získat další prodloužení víza, maximálně o další 3 měsíce.

Obchodníci a investoři, kteří přinesou do Pákistánu „značné investice“, mohou získat vícenásobná víza na dobu až 3 roky. Regionální pasové úřady po předložení obchodních dokladů prodlouží vízum až o jeden rok.

Čeští obchodníci a investoři mohou nově získat vízum s platností jeden měsíc přímo na hranici (VOA - Visa on Arrival) po předložení následujících dokumentů: doporučení české obchodní komory, zvací dopis pákistánské obchodní společnosti potvrzený příslušnou pákistánskou obchodní asociací a doporučující dopis zastupitelského úřadu ČR. Dle informací ZÚ Islámábád tuto možnost zatím žádný český podnikatel nevyužil, a proto ZÚ Islámábád nemá zkušenosti se skutečnou praxí udělování vstupních víz na pákistánských letištích.

Další informace k vízové politice Pákistánu viz webové stránky MV: www.interior.gov.pk.

Regionální pasové úřady se nacházejí v těchto městech: Islamabad, Rawalpindi, Mirpur, Muzaffarabad, Lahore, Multan, Faisalabad, Sialkot, Gujrat, Gujranwala, Sargodha, Bahawalpur, D.G. Khan, Peshawar, Kohat, D.I. Khan, Swat, Abbotabad, Saddar Karachi, Nazimabad Karachi, Hyderabad, Sukkur, Larkana, Quetta, Zhob.

Cestování do Pákistánu je spojeno s určitými zdravotními riziky. Doporučuje se absolvovat některá očkování podle délky pobytu a navštívených míst. Doporučuje se konzumovat potravu pouze dobře tepelně opračovanou, nebo takovou,

kteřou lze oloupat. Vodu pít výhradně balenou nebo důkladně převařenou, nestravovat se v levném občerstvení.

Upozorňujeme všechny cestovatele do Pákistánu, že na základě doporučení Světové zdravotnické organizace (WHO) v Pákistánu vstoupila v platnost povinnost pro všechny cestovatele pobývající v zemi déle než 4 týdny, prokázat se při odletu ze země mezinárodním očkovacím průkazem s platným očkováním proti dětské obrně (polio). Očkování musí být provedeno nejméně 4 týdny před odletem ze země, ale zároveň nesmí být starší než 12 měsíců před dnem odletu. Cestovatelé, kteří při odletu nepředloží certifikát o provedeném očkování, budou naočkováni přímo na letišti. Pro bližší informace ohledně očkování proti dětské obrně (polio) při cestách do Pákistánu doporučujeme kontaktovat svého lékaře.

Doporučení Světové zdravotnické organizace (WHO) viz: [World Health Organisation emergency recommendations](#).

Při vstupu do Pákistánu není požadován HIV Free Certificate. Pokud však cestovatel přichází z teritoria zasaženého epidemií, musí předložit doklad o bezinfekčnosti vystavený v zemi výjezdu. V některých oblastech země hrozí výskyt malárie a horečky dengue. Z nebezpečných zvířat je možné v přírodě narazit na hady.

Vývoz a dovoz domácích zvířat podléhá povolení Wild Life Department, Ministry of Food and Livestock a celních orgánů.

V případě nutné pracovní cesty doporučujeme při cestování do Pákistánu zachovávat zvýšenou opatrnost. Doporučujeme důkladně se seznámit s místní bezpečnostní situací, vyvarovat se větších shromáždění a pohybu v blízkosti vojenských a policejních jednotek. Doporučujeme dodržovat přísně místní zvyklosti ohledně odívání (muži dlouhé kalhoty, ženy legíny, nebo dlouhé kalhoty a přes boky sukni, nebo plášť), zákazu požívání alkoholu na veřejnosti. Doporučujeme před příjezdem kontaktovat ZÚ Islámábád, informovat se na aktuální bezpečnostní situaci a seznámit pracovníky ZÚ Islámábád s plánem pobytu. Doporučujeme provést dobrovolnou registraci pomocí internetové aplikace MZV [DROZD](#). ZÚ Islámábád varuje před cestami do kmenových území (FATA, KP, hranice Pákistán -Afghánistán) a do provincie Balúčistán.

6.10 Podmínky pro zaměstnávání občanů z ČR

Čeští občané pracující v Pákistánu jsou zaměstnáváni hlavně zahraničními firmami na základě kontraktu. Podmínky pro zaměstnání jsou podobné britskému právnímu systému, který byl do pákistánské legislativy převzat a částečně upraven. Je nutno splnit vízové povinnosti. Povolení k zaměstnání lze získat na Board of Investment. Proces je to poměrně zdlouhavý a administrativně náročný.

6.11 Podmínky využívání místní zdravotní péče českými občany a občany EU

Ve zdravotnictví funguje systém státních a soukromých zdravotnických zařízení, včetně charitativních (jak muslimských, tak i křesťanských). Nedostatečná úroveň zdravotní péče je na venkově. Neodkladná zdravotní péče je poskytována v zásadě zdarma, její kvalita je však sporná. Placená zdravotní péče na soukromých klinikách je na relativně dobré úrovni. V kvalitních zařízeních musí český pacient počítat s náklady vyššími než v Česku a s přímými platbami. V zemi jsou uplatňována opatření na kontrolu endemických chorob. V posledních letech však roste počet případů onemocnění některými vážnými chorobami, jako malárie, meningitida, TBC, vzteklina a tyfus.

7. Kontakty

Podkapitoly:

- 7.1. Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 7.2. Kontakty na teritoriální odbory na MZV ČR a na MPO ČR, zastoupení ostatních českých institucí v teritoriu (CzechTrade, CzechInvest, CzechTourism, Česká centra)
- 7.3. Praktická telefonní čísla v teritoriu (záchranka, dopravní policie, požárníci, infolinky apod.)
- 7.4. Internetové informační zdroje

7.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu

Velvyslanectví České republiky, Islámábád

Embassy of the Czech Republic, Islamabad

Působnost velvyslanectví: Pákistán

Adresa: Street 27; House 49; F 6/2, Islamabad; Pakistan

Telefon: ústředna: 0092-51-2274304 (9:00–17:00)

sekretariát ZÚ 0092-51-2276849 (9:00–17:00)

v mimopracovní době a v naléhavých případech 0092-300-8566092

Fax: 0092-51 2825327

E-mail: islamabad@embassy.mzv.cz; commerce_islamabad@mzv.cz

Web: www.mzv.cz/islamabad

Zastupitelský úřad se nachází v centru hlavního města a je od letiště vzdálen cca 25 km, cesta trvá přibližně půl hodiny. Hromadná doprava v evropském pojetí zde neexistuje, jedinou možností přepravy je taxi. Orientačním bodem je obchodní centrum v sektoru F/6.

Honorární konzulové:

Honorární konzulát v Karáči pro provincii Sindh a Balúčistán

Honorární konzul: Mohammad Ahmed ANSARI

Adresa: 6-B, 15 South Street, Defence Housing Authority, Phase 2, Karachi

Mobile: +92 333 2378 144

Fax: +92-21-3583 2894 ; +92-21- 3586 2285

Telefon: +92-21-3587 0458; +92-21- 3583 1204/205

E-mail: karachi@honorary.mzv.cz

Úřední hodiny: pondělí - pátek ; 10.30 - 13.30

Honorární konzulát Láhauru pro provincii Paňdžáb

Honorární konzul: Kamal MONNOO

Adresa: 87/P, Gulberg-2, Lahore

Telefon: +92-42-111 850 850

Fax: +92-42-3571 8206

Mobile: +92-333-6544445

E-mail: lahore@honorary.mzv.cz

Honorární konzulát Pešávar pro provincii Chajbar Pachtunchvá

Honorární konzul: Assad Saifullah KHAN

Adresa: No. 1, Old Michni Lane, Peshawar Cantt., Peshawar
Telefon: +92915270025
Fax: +92915274378
Mobil: +923005305009
E-mail: peshawar@honorary.mzv.cz

7.2 Kontakty na teritoriální odbory na MZV ČR a na MPO ČR, zastoupení ostatních českých institucí v teritoriu (CzechTrade, CzechInvest, CzechTourism, Česká centra)

Ministerstvo zahraničních věcí

Odbor států Asie a Pacifiku

Loretánské náměstí 5
118 00 Praha 1 – Hradčany
Telefon: +420 224 182 167
E-mail: asie@mzv.cz

Odbor ekonomické diplomacie

Loretánské nám. 5
118 00 Praha 1 - Hradčany
Tel. +420 224 182 951
E-mail: oed@mzv.cz

Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR

Odbor zahraničně ekonomických politik II

Odbor 51600
Politických vězňů 20
112 49 Praha 1
Tel. +420 224 852 749
E-mail: vrbensky@mpo.cz

Czech Trade, CzechInvest, Czech Tourism ani Česká centra nejsou v teritoriu zastoupeny.

7.3 Praktická telefonní čísla v teritoriu (záchranka, dopravní policie, požárníci, infolinky apod.)

- Záchranka, ambulance 15, 1122, 051-2275713, 051-2827844
- Policie Islámábád 15, 051-9107611, 051-9203333
- Dopravní policie 1951, 130
- Požárníci 16, 1122
- Odstraňování bomb 15
- Informace o letovém spojení 114
- Informace o dopravní situaci 117
- Shifa International Hospital - nemocnice pro cizince 051-8463666, 051-8463055, 051-8463000
- Dětská nemocnice 051-9261170-79
- Vojenská nemocnice 051-561116
- Elektřina - zákaznický servis 051-9217579-80
- Plyn - zákaznický servis - plyn 1199

-
- Motorway - dálniční pohotovost - 130

7.4 Internetové informační zdroje

Vládní instituce:

- Vláda Pákistánské islámské republiky www.pakistan.gov.pk
- Engineering Development Board www.engineeringpakistan.com
- Státní televize PTV www.ptv.com.pk
- Státní rozhlas www.radio.gov.pk
- TDAP - Trade Development Authority of Pakistan www.tdap.gov.pk
- Board of Investment www.pakboi.gov.pk
- Státní banka Pákistánu <http://www.sbp.org.pk>

Tisk:

- Dawn www.dawn.com
- The News www.jang-group.com
- The Nation www.nation.com.pk
- The Business Recorder www.brecorder.com
- The Frontier Post www.frontierpost.com.pk

Stránky Evropské unie v Pákistánu: www.eeas.europa.eu